Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...тмнай 1921 оной ...брийн 21-һээ гарана | № 283 (14088) | 1975 оной декабриин 3, среда | Сэн 2 мүнгэн.

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Пленум тухай ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Пленум 1975 оной декабриин 1-дэ болобо.

КПСС-эй ээлжээтэ XXV съездын асуудалнууд тухай КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэлые Пленум соносоо.

Пленум зохихо тогтоол баталан абаад, тэрэнь мүнөөдэр хэблэлдэ тунхаглагдаха.

Пленум «СССР-эй арадай ажахые 1976 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ нүхэр Н. К. Байбаковой, «СССР-эй 1976 оной гүрэнэй бюджет тухай» СССР-эй финансын министр нүхэр В. Ф. Гарбузовай элидхэлнүүдые сонособо.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев Пленум дээрэ дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Эдэ асуудалнуудаар КПСС-эй ЦК-гай Пленум зохихо тогтоол баталан абаад, тэрэнь мүн лэ хэблэлдэ тунхаглагдаха.

Тиигээд КПСС-эй ЦК-гай Пленум хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

1975 ОНОЙ ДЕКАБРИИН 1-дэ КПСС-эй ЦК-гай ПЛЕНУМЭЙ БАТАЛАН АБАҺАН ТОГТООЛ

КПСС-эй ээлжээтэ XXV съездын асуудалнууд

КПСС-эй ээлжээтэ XXV съездын зүблэхэ зүйлые иимэ асуудалнуудтайгаар ба...

КПСС-эй Центральна Комитедэй тоо... дотоодын болон гадаадын политикын ... партиин шиидхэхэ ээлжээтэ зорилго... — элидхэлшэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев

КПСС-эй Центральна шалгалтын ко...ин тоосоон — элидхэлшэ шалгалтын ...сиин түрүүлэгшэ нүхэр Г. Ф. Сизов

СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 ...та хүгжөөлгын гол шэглэлнүүд—элидхэлшэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ...лэгшэ нүхэр А. Н. Косыгин

4) Партиин түбэй органуудай һунгалта.

2. КПСС-эй XXV съездэ түлөөлэгдэхэ нормые партиин 3000 гэшүүдһээ нэгэ делегат байхаар тогтоохо.

3. КПСС-эй XXV съездэ хабаадаха делегадууд партиин Уставай ёһоор, областьнуудай, хизаарнуудай партийна конференцинүүд, союзна республикануудай компартинуудай съезднүүд дээрэ хаамалаар (нюусаар) дуугаа үгэлгын үндэһөөр һунгагдаха. Украиннын, Белоруссиин, Узбекистанай ба Казахстанай компартинуудһаа КПСС-эй съездэ хабаадаха делегадууд областной партийна конференцинүүд дээрэ һунгагдаха.

Совет Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой, дотоодын ба хилын харуулай сэрэгүүдэй партийна организацинуудта байдаг коммунистнууд КПСС-эй XXV съездэ хабаадаха делегадуудые областьнуудай, хизаарнуудай партийна конференцинүүд дээрэ гү, али союзна республикануудай компартинуудай съезднүүд дээрэ хабаатай территориальна партийна организацинуудтай хамта һунгаха.

Хилын саана байһан, Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй флодой частьнуудай партийна организацинуудта байдаг коммунистнууд КПСС-эй XXV съездэ хабаадаха делегадуудые хабаатай сэрэгэй соединенинүүдэй партийна конференцинүүд дээрэ һунгаха.

1975 ОНОЙ ДЕКАБРИИН 1-дэ КПСС-эй ЦК-гай ПЛЕНУМЭЙ БАТАЛАН АБАҺАН ТОГТООЛ

СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ 1976 ОНДО ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБЭЙ БА СССР-эй ГҮРЭНЭЙ БЮДЖЕДЭЙ ПРОЕКТНҮҮД ТУХАЙ

СССР-эй арадай ажахые 1976 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй ба СССР-эй 1976 оной гүрэнэй бюджедэй проектнүүдые гол ...б һайшааха, тэдэниие СССР-эй Верховно Соведэй сессиин үзэмжэдэ табиха.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ СЕССИ

СССР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведэй дүрбэдэхи сесси декабриин 2-то Москвада, Кремлиин Ехэ ордон дотор хүдэлмэреэ эхилбэ.

Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ А. П. Шитиковэй хүтэлбэри доро СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй түрүүшын хамтын заседани үглөөнэй 10 сагта нээгдээ.

Депутадууд ба айлшад һууриһаа бодожо, нүхэд **Л. И. Брежневые, Ю. В. Андроповые, А. А. Гречкые, В. В. Гришиниие, А. А. Громыкые, А. П. Кириленкые, Ф. Д. Кулаковые, Д. А. Кунаевые, К. Т. Мазуровые, А. Я. Пельшые, Н. В. Подгорные, Д. С. Полянскиие, М. А. Сусловые, В. В. Щербицкиие, П. Н. Демичевые, П. М. Машеровые, Б. Н. Пономаревые, Ш. Р. Рашидовые, Г. В. Романовые, М. С. Соломенцевые, Д. Ф. Устиновые, В. И. Долгих, И. В. Капитоновые, К. Ф. Катушевые** нэрьемэ, удаан альга ташалгаар угтаба.

Депутадууд сессиин зүблэхэ зүйлые, мүн тэрэнэй хүдэлмэриин гуримые нэгэн һаналтайгаар баталаа.

Сессиин зүблэхэ зүйлдэ иимэ асуудалнууд оруулагдаба:

1. СССР-эй арадай ажахые 1976 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай.

2. СССР-эй 1976 оной гүрэнэй бюджет тухай, СССР-эй 1974 оной гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай.

3. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха тухай.

Зүблэхэ зүйлэй түрүүшын асуудалаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ депутат **Н. К. Байбаков** элидхэл хэбэ.

(ТАСС).

СССР-эй БАРИЛГЫН МАТЕРИАЛНУУДАЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН МИНИСТЕРСТВО ТАБАН ЖЭЛЭЙНГЭЭ ДААБАРИИЕ ДҮҮРГЭБЭ

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, экономическа байгуулалтын асуудалнуудаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И Брежневэй захяа заабаринуудые хүтэлбэри болгон, СССР-эй Барилгын материалнуудай промышленностиин министерствын предприятинуудай коллективүүд социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, үйлэдбэриин ниитэ хэмжээ дээшэлүүлхэ талаар түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй даабариие болзорһоонь урид дүүргэбэ.

1971—1975 онуудта продукци үйлэдбэрилгэ табан жэлэй түсэбөөр 40,7 процентээр ехэдхэгдэхэ байһан һаа, 42,2 процентдэ хүрэһэн, ажалай бүтээсэ хараалагдаһан даабариһаа үлүү гаража, 34,9 процентдэ хүрэһэн байна. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар үйлэдбэриин хүгжэлтын 87 процент хангагдаа. Асбест, шифер, һайн шанартай шэл, керамическа плита болон соёлой-ажаһуудалай, ах...ын хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилхэ талаар түсэбтэ табан жэлэй һүүлшын жэлдэ хараалагдаһан хэмжээн түйлагдаһан байна.

Министерствын предприятинуудта оньһон техникэ ба үйлэдбэриин технологи нарижуулан һайжаруулха талаар нилээд ехэ юумэн хэгдээ.

Барилгын материалнуудай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд ажалай шэнэ амжалтануудые түйлажа, КПСС-эй XXV съездые угтахын тула дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаһан байна.

СССР-эй ЦСУ.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР М. Ц. ГАРМАЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, республикын партийна болон совет органуудта эдэбхитэйгээр ажаллаһанайнь түлөө Хоринин ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо Мункожаргал Цыренжапович **Гармаевые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.

1975 оной декабриин 2.

ТҮРҮҮ КОЛЛЕКТИВҮҮД ЭЛИДХЭНЭ

△ **Улаан-Үдэ станциин коллектив** вагонуудта ашаа ашаха, вагонуудые ябуулха, мүн тэдэниие бүридхэхэ табан жэлэй даабариие дүүргээ. Энэ коллектив партиин XXV съездые нэрэтэй түрэгэйгөөр угтаха гэжэ шиидээд, партиин съезднүүдэй хүндэлэлэй ажалай 25 вахта үнгэргэхэ үүсхэл гаргаа һэн. Энэ үүсхэлынь бусад предприятинуудта дэмжэгдээд, ажалай вахтанууд үнгэргэгдэдэг болоо.

* * *

△ **«Бурятгражданпроект» институдай коллектив** проектно-бэдэрэлгын хүдэлмэри хэхэ табан жэлэй даабариие бусад проектнэ организацинуудай дундаһаа эгээл түрүүлэн дүүргэбэ. Энэ коллектив жэлэй 3-дахи кварталай үрэ дүнгүүдээр өөһэдынгөө һалбариин организацинуудай дундаһаа түрүү һуури эзэлһэн юм. Проектнэ хүдэлмэри һайнаар хэхэ, жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 638 мянган түхэригэй проектно-бэдэрэлгын хүдэлмэри хэхэ гэжэ коллектив хараалба.

* * *

△ **Тимлюйн цементын заводой коллектив** табан жэлэй туршада һайн үрэ дүн түйлажа байна. Продукциингаа шанар һайжаруулжа, хоёр зүйлэй цементдэ эрхим шанарай Гүрэнэй тэмдэг абаа. Коллектив продукци худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб болзорһоо урид дүүргэһэн тухайгаа элидхэбэ. Ажалайнгаа амжалтаар урмашаһан энэ коллектив партиин XXV съездын хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсанхай. Табан жэлэй түсэбһөө гадуур 1 миллион 340 мянган түхэригэй продукци худалдаха зорилго урдаа табиба.

* * *

△ **Улаан-Үдын киномеханическа заводой** коллектив урдахи зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Тэдэнэр табан жэлэйнгээ түсэб дүүргээ. Табан жэлэй туршада ажалай бүтээсэ аяар 3 дахин дээшэлүүлэгдээ, олзо доход оруулха түсэб 130 процентдэ хүргэгдөө.

...Демидович Три...ажахыда 20 жэл ...соогоо адуушанаар, ...р, хонишоноор ...байна. Мүнөө тэрэ ...н аймагай «Друж...ой» гахайшанаар ...Коммунист Трифо...аа амжалта түй...эһоо гадна, аймашын ажабайдал... үүсхэл ехэтэйгээр ...гээшэ. Һаяхан ...районой 6-дахи ...ференциин делегат ...эсэгэ ороноо хам...агууехэ дайнда ха..., дайшалхы баа...уудые харуулһа...гүлсэо Алдар солын ...гын дайнай 2-дохи ...ээ орденсор шаг...юм.

...ДЭЭРЭ: С. Д. ...ННАГАН фото.

ЭРШЭЕЭ ШАНГАДХАҺААР

Модо бэлэдхэлэй Бага Хүрбын пункт Хүрбын леспромхоз дотороо суутай юм. Пунктын модошод партиин XXV съездын хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсаад, модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ энэ жэлэй түсэбые болзорһоонь холо урид дүүргэһэн байна.

Жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 17 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ гэжэ хараалһан модошод ажалайнгаа эршэ улам шангадхажа байһаар.

Илья Тимофеевич Тихоновэй, Владимир Павлович Калашниковай хүтэлбэрилдэг томодхогдоһон комплексно бригадануудай гэшүүд коллективэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Эдэ бригаданууд бэрхэшээлтэй эрхэ байдалда ажаллабашье, табан жэлэй һүүлшын жэлэй туршада 25—26 мянган кубометр модо бэлэдхэн таллуулаа.

Пунктын модошод модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ табан жэлэй даабариие декабриин 25 болотор дүүргэхэ зорилготой.

Н. ТЮРНЕВ.

ХОНИШОНОЙ ТАБАН ЖЭЛ

Республикын суута малшадай нэгэн Хоринин совхозой ахалагша хонишон Карп Манхаевич Танганов юһэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабариие алишье талаараа үлүүлэн дүүргэһэн тухайгаа ноябриин тэн багаар болоһон районно партийна конференциин делегадуудта элидхээ һэн.

Тэрэнэй толгойлдог хонишодой бригада барагдахаяа байһан түсэбтэ табан жэлэй туршада даабариин ёһоор 2296 хурьга түлжүүлхэ зэргэтэй байгаа. Тэрэнээ 373 хурьгаар үлүүлээ. Юрэдөө, жэл бүхэндэ 100 эхэ хонин бүхэнһөө зуунһаа үсөөн хурьга абажа үзөөгүй бшуу. Тиихэдэ 84,4 центнерэй орондо 90,7 центнер нооһо хайшалжа, совхоздоо тушааһан байна. Тангановтан хадаа абаһан хурьгадаа һайнаар түлжүүлхэ, түргөөр тобиржуулха гэжэ ехэ оролдолго гаргадаг, энэ талаар баян дүршэлтэй болоһон малшад юм. Хурьгадай шэгнүүр нэмээхэ табан жэлэй даабариие аяар 146,7 процент дүүргээ гэхэ гү, али түсэбһөө гадуур 190,4 центнер нэмэлтэ шэгнүүр түйлаһан болоно.

Энэ бригада үбэлжэлгын хаһада түгэс бэлэн. Хонидойнь байра дулаалагданхай, хуһамаг хорёонь яндагар, малдаа бардам хүрэхөөр үбһэ зелёнкоёо өөһэдөө сабшажа абаад, дууһыень газаагаа зөөжэ һүрилэнхэй.

КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ зорюулан, бригадаараа дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абанхай. Зуун эхэ хонин бүриһөө 110-һаа үсөөн бэшэ хурьга түлжүүлхэ, хонин бүриһөө 3,1 килограмм нооһо хайшалха, хурьган бүхэнэй шэгнүүрые эхэһээ һалгааха үедэнь 23 килограммһаа дээшэ байлгаха гэһэн иимэ зорилго арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ бэелүүлхэ зорилготой.

Түгэсхэхы жэлдэ хонишодой социалис мүрысөөндэ илажа, «1975 оной аймагай чемпион» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн К. М. Тангановые районно XXXIX партийна конференциин делегадууд дахинаа КПСС-эй райкомой гэшүүнээр һунгаха зуураа, областной партийна конференциин делегат болгон дэбжүүлһэн байна. Аймагай коммунистнуудай үзүүлһэн энэ ехэ найдабариие Карп Манхаевич бодото ажал хэрэгээрээ, ниитынгээ эдэбхитэй ажал ябуулгаар харюулжа шадаха байха.

Г. ЦЫРЕТОРОВ.

ҺАРА ХАХАДААР УРИД...

Һахалиин совхозой түрүү һаалишадай нэгэн Нина Михайловна Тихоновае танихагүй хүн бухы ажахы доторнь үгы ёһотой. Ушар иимэһээ энэ нүхэрнай олон жэлэй туршада һаалишанаар ажаллахадаа нилээд дүршэжэ, горитой амжалта түйладаг, нүхэдэйнгөө дунда магтаал солодо хүртэдэг болонхой.

Һаяхан Нина Михайловна һүн һааха табан жэлэйнгээ түсэб, абаһан социалис уялгаяа 103 процент дүүргэжэ, һара хахадаар уридшалһан тухайгаа мэдүүлээ. Мүнөө түрүү һаалишан жэлэй дүүрэтэр бури ехэ һү абажа, партиин ээлжээтэ съездые шэнэ илалтаар угтаха зорилготой.

В. НИМАЕВ.

Хурамхаан.

КАБАНСКЫН АЙМАГАЙ ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИҺЭЭ

ХАМАГАЙ ТҮРҮҮНДЭ КАДРНУУД

Ноябрийн 28-да Кабанскын аймагай XXXIV партийна конференци болобо. 2803 коммунистые нэгэдүүлдэг эхин 80, цеховой 104 партийна организацие түлөөлһэн 283 делегадай 273-нийнь конференцидэ хабаадаа. Хүндэтэ шалтагаанаар арбан хүн ерээгүй.

КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь А. С. БЕРЕЩИНОВ тоосоото элидхэл хэбэ. Элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ 15 хүн хабаадаба.

Удаань райкомой болон шалгалтын комиссиин шэнэ гэшүүд, областной партийна конференциин делегадууд һунгагдаа.

Шэнээр һунгагдаһан райкомой эмхидхэлэй пленум боложо, бюро һунгагдаа. Райкомой нэгэдэхи секретаряар А. С. БЕРЕЩИНОВ, секретарьнараар Ю. Д. АНГАЕВ, М. А. ЛУКЬЯНОВ гэгшэд һунгагдаба.

Аймагай партийна организаци хадаа тоосоото үе соо промышленна предприятиин, совхозой хүдэлмэришэдэй, колхозой гэшүүдэй хүсэлые юһэдэхи табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ шэтлүүлхын тула эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Тиихэдээ коммунистнуудай, ажалша коллективүүдэй **манлай** бологшо партийна организацинуудай үүргэ болон харюусалгые дээшэлүүлээ. Партийна организацинуудай, үзэл сурталай эмхи зургаануудай, тэдэнэй хүдэлмэрилэгшэдэй, мүн ажахын болон бусад зургаанай хүтэлбэрилэгшэдэй хүсые нэгэдүүлжэ, ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгын зорилгые улам амжалтатайгаар бэелүүлхэ гэжэ КПСС-эй райком ходо эрмэлзэдэг байгаа.

Промышленна предприятидашье, колхоз, совхоздошье үйлэдбэриин алибаа юумэн хүнүүдэй гараар бүтэдэг гэжэ мэдээжэ. Тэдээнгүйгөөр ямаршье һайн түсэб саарһан дээрээ үлэшэхэ жэшээтэй. Тиимэһээ КПСС-эй райкомой тоосоото элидхэл соо, элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадагшадай олонхидой үгэ сообшье **кадрнууд** тухай, тэдэнэй **хүмүүжүүлгэ** тухай асуудал онсо һуури эзэлээ.

Кадрые шэлэхэ, хубаарилан табиха, хүмүүжүүлхэ хүдэлмэрие политикаяа бэелүүлгын гол зэбсэг гэжэ парти хододоо тоолодог. Тиимэһээ КПСС-эй райком, тэрэнэй бюро кадрнуудые бэлдэхэ, хүмүүжүүлхэ хүдэлмэридэ эгээл ехэ анхарал хандуулаа. Ямаршье һалбариин хүдэлмэрилэгшэдтэ табигдадаг мүнөө үеын эрилтэ хайшаа байха ёһотойб гэжэ тодорхойлон, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан «Белоруссиин партийна организацида үзэл сурталай кадрнуудые шэлэлгын болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тухай» тогтоолой һүүлээр аймагай партийна организаци тэрэ талаар ябуулгаяа бүри хурсадхаһан байна. Нэрлэгдэгшэ тогтоолдо түшэглэн, КПСС-эй райком, тэрэнэй бюро хадаа элдэб һалбариин хүдэлмэрилэгшэдые алишье талаһаань, илангаяа хэрэг шиидхэхэ, хүнүүдтэй хүдэлхэ шадабариинь һайса шэнжэлжэ үзөөд, тэдэнэй эдэбхи үүсхэлые бадаруулха, харюусалгыень дээшэлүүлхэ гэжэ оролдодог байгаа. Тиимэһээ элдэб семинар, һуралсал эмхидхэгдэжэ, хүнүүдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ хүдэлмэри хэгдэдэг, марксистско-ленинскэ үзэлынь хурсадхагдадаг байгаа.

Элидхэл шагнаад, үгэ хэлэгшэдэй бодомжые шүүбэрилээд үзэхэдэ, тоосоото үе соо кадрнуудые һайжаруулха хүдэлмэридэ саг үргэлжын анхарал хандуулагдадаг байгаа. Жэшээнь, кадрнуудтай ямар хүдэлмэри ябуулхэ тухай асуудал райкомой пленум дээрэ хоёр дахин, мүн партийна эдэбхитэдэй зүблөөн дээрэ табигдаа. Тэрэ асуудал тушаа райкомой бюродо олон удаа хөөрэлдөөн болоо, партийна комитедүүдэй, парторганизацинуудай зүблөөн дээрэ хэлсэгдээ. Партийна болон ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, үзэл сурталай кадрнуудай эмхидхэхы болон политическэ ажал ябуулгын шанар тухай асуудалнууд элдэб семинар, зүблөөн дээрэ, аймагай партийна эдэбхитэдэй һургуулиин хэшээл дээрэ нэгэтэ бэшэ табигдаа. Райкомой хүдэлмэрилэгшэд, бюрогой гэшүүд зарим нүхэдтэй нюураараа уулзахадаа хөөрэлдэдэг байһан байна.

Хүтэлбэрилхы элдэб янзын хүдэлмэрилэгшэдтэй, пропагандистнартай, лекторнүүдтэй, политинформаторнуудтай политическэ, экономическа, методическа һуралсал саг үргэлжэ үнгэргэгдэдэг. Коммунис партиин бэелүүлжэ байгаа дотоодын болон гадаадын политикын хэмжээ ябуулга тушаа тэдээндэ байд гээд лэ дуулгагдадаг байһан.

Бухы шахуу предприятинуудые, эмхи зургаануудые коммунистнууд толгойлдог. Тиимэһээ КПСС-эй райком аймагайнгаа ажахын, политическэ, соёл болбосоролой ажабайдалые тэдэнээр дамжуулан хүтэлбэрилдэг гэжэ ойлгосотой ааб даа.

Каменска автопредприятиин, «Шергинский» совхозой, Мысовая станциин узелай, цементнэ заводой, Тимлюйн ОРС-ын, Каменска болон Сэлэнгэ станциин 1-дэхи һургуулинуудай, Кабанскын хэлхеэ холбооной узелай, Оймородой мебельнэ фабрикын партийна организациин зүгһөө кадрнууд тушаа хэһэн хүдэлмэри эдэбхитэй, тодорхой зорилготой байгаа гэжэ тэмдэглэгдээ. Тэдэнэр коллективэй гэшүүн бүхэнэй ажалдаа, тушаалта уялгадаа һайнаар хандадаг болохын түлөө тэмсэдэг байна. Тиигэжэ шиидхэхы үүргэ бэелүүлдэг мэргэжэлтэй кадрнуудые өөдөө ургаха эрмэлзэлтэй болгодог, шадабариинь элирүүлхэ талаар нэрлэгдэгшэ партийна организацинууд нилээд бодомжотойгоор хүдэлдэг өөрын заншалтай болонхой. Хүн бүхэниие хүмүүжүүлэн, наринаар хүдэлжэ байхадаа, тэдэнээ һайнаар шэнжэлжэ, хэрэгтэй болоо һаань, хэниие ямар тушаалда дэбжүүлхээр бэ гэжэ һайн мэдэхэ болоно бшуу.

Гэбэшье КПСС-эй райком, тэрэнэй таһагууд, зарим партийна организацинууд кадрнуудые бэлдэхэ талаар үшөөл дутагдалтайгаар хүдэлөө. Юун бэ гэхэдэ, кадрнуудые бэлдэхэ асуудалаар холын хараатай түсэб табигданагүй. Заримдаа хэрэгтэй үедэ ямар нэгэн тушаалда дэбжүүлхээр хүн олдохоёо болёод байха жэшээтэй болохо. Энэ юунһээ болоноб гэхэдэ, хүнүүдые хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриин гол һудаһан заримдаа алдагдана, тэдэнэй ажалай шадабарие, политическэ шэнжэ шанарые элирүүлхэ хүдэлмэри һуладана. Тиихэдээ эгээл бэлэдхэл һайнтай хүдэлмэришэдые, колхозниигуудые хүмүүжүүлэн, тэдэниие харюусалгата хүдэлмэридэ дэбжүүлхэ талаар зарим газарта мүртэй юумэн хэгдэнэгүй гэжэ шэнжэлэл харуулһан байна.

Илангаяа Сэлэнгын целлюлозно-картонно комбинадай партийна комитет, тэндэхи хүтэлбэрилэгшэд энэ асуудалда онсо анхарал хандуулха ёһотой. Ороной алишье хизаарһаа хүнүүдые урижа һуунгүй, өөһэдынгөө хүдэлмэрилэгшэдые һургажа, шадабариинь шалгажа элирүүлжэ, үйлэдбэриие хүтэлбэрилгын алишье һалбарида дэбжүүлжэ байха шухала гэһэн ажаглалта элидхэл соо хэгдэнхэй. Мүн энэ ажаглалта хадаа Клюевскэ леспромхоздо, Никольскэ промкомбинадта, барилгын эмхи зургаануудта хабаатай.

Мүн баһа Байгалай, Оймородой совхозуудай партком болон хүтэлбэрилэгшэд кадрнуудые хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри мүртэйгөөр ябуулнагүй. Тиимэһээ тэндэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые нэгэ тээһээнь сүлөөлжэ, нүгөөдэ газартань абаашажа табиха ушар үзэгдэнэ.

Совет засагай һаяхан тогтоод байха үедэ В. И. Ленин ингэжэ тэмдэглээ һэн: **«...Хэрбээ хүдэлмэришэдые, таряашадые журам сахихыень нарин һайнаар һургадаг һаа, бидэ өөһэдөөл эхилхэ уялгатайбди».** Нээрээшье, хүтэлбэрилэгшэ хүн уялгадаа өөрөө хайхарамжагүй, журамгүй, даажа байһан хүнүүдтээ бүдүүлигээр хандадаг һаа, тэдэниие эмхитэй, журамтай байхыень баадхаха эрхэгүй болоно бшуу.

Кабанскын совхозой 1-дэхи отделениие эрхилэгшээр К. А. Черников гэгшэ олон жэлдэ хүдэлөө. Ажалаа һайн мэдэдэг, хүнүүдтэ эрилтэтэйгээр хандадаг хүтэлбэрилэгшэ байгаа. Теэд ябан ябатараа, тэрэнэй һайн шанар муудажа, хүнүүдтэ барга бүдүүлигээр хандадаг боложо, хэниишье хүндэлхэеэ болишоо. Тиимэ хүтэлбэрилэгшэ ондоо хүнүүдые ударидажа, хүмүүжүүлжэ шадаха гү? Үгы ааб даа. Тушаалһаань тэрэниие сүлөөлхэһөө ондоо юумэн үлөөгүй.

Теэд тэрэнэй алдууе заһахын тула партийна организаци хүмүүжүүлгын ямар хүдэлмэри хээ юм гэжэ хэлэгдээгүй.

Хүдэлмэридөө дутуу дундатай байһанайнгаа түлөө, бирагүй ябадал гаргаһанайнгаа түлөө Оймородой совхозой Дубининскэ отделениие эрхилэгшэ Д. А. Темников партийна зэмэдэ хүртөө. Партийна зэмэдэ хүртэһэн, даажа байһан тушаалһаа сүлөөлэгдэһэн бусадшье хүнүүдэй нэрэ элидхэл соо дурдагдаһан байна.

Октябриин һүүл багта Оймородой совхоздо ошожо, КПСС-эй райком нүүдэл бюро хэһэн байна. Социалис уялгын хэр зэргэ бэелүүлэгдэжэ байһан тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Совхозой директор П. И. Зубакин, ахамад мэргэжэлтэдынь бюродо яһала бэлдэһэн мүртөө, арбадахи табан жэлдэ совхозойнгоо һалбаринуудай яажа хүгжэхэ тухай холын хараата түсэб тушаа хөөрэхэһөө байтагай, ажахынгаа отделенинүүдтэ ажалай ямараар ябадагые хүсэд мэдэхэгүй, шүүмжэлхы сэгнэлтэ үгэжэ шадахагүй байһаниинь бюрогой гэшүүдые ехэтэ гайхуулаа. Ахамад мэргэжэлтэдынь үйлэдбэриин газарнуудаар үсөөн ябадаг, хэдэн һарын туршада **хүнүүдтэй хөөрэлдэдэггүй** гэжэ элирүүлэгдээ.

Урагшаа эрмэлзэһэн, ургахые хүсэһэн хүнүүдэй партида орохо гээшэ тэдээндэ политическэ талаараа сэгнэшэгүй ехэ һургуули мүн. Тоосоото үе соо Кабанскын аймагта 202 хүн партида абтаһан байна. Тэдэнэй 130-ниинь — хүдэлмэришэд. Хахадһаа олонхинь комсомолһоо абтаа.

Политическэ һуралсалай, социалис мүрысөө эмхидхэлгын, тэрэнэй ябаса тухай олондо мэдээсэхэ асуудалда горитой анхарал хандуулагдадаг болонхой гэжэ элидхэл сооһоо ойлгохоор. Арадай хиналтын органууд хүнүүдые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгын хурса зэбсэгүүдэй нэгэн болоно. Тиимэһээ КПСС-эй райком тэрэ зэбсэгые зүбөөр хэрэглэхын тула горитой анхарал хандуулдаг байгаа. Тиигэжэ барилгын эмхи зургаануудай, Оймородой болон Байгалай совхозуудай партийна организаци арадай хиналтын органиие зүбөөр хэрэглэжэ шадаагүй гэжэ элирүүлэгдэһэн байна.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, аймагай партийна организаци хүмүүжүүлгын шанартай элдэб янзын хүдэлмэриие саг үргэлжэ ябуулдаг байгаа. Имагтал тиимэһээ промышленна 12 предприяти, загаһа олзоборилгын 3 колхоз юһэдэхи табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Табан жэлэй түрүүшын үенүүдтэ коллективүүдэй үйлэдбэриин эршые хүбшэлхэ хүдэлмэри ябуулагдадаг байһан һаа, тоосоото үе соо тэрэнээ шадамараар хэрэглэхэ гэһэн гол зорилго табигдаа. Тиигэжэ ажалай бүтээсэ 15 процентээр дээшэлүүлэгдээ. НОТ хэрэглэгдээ, ажалай олон янзын үйлэдбэри комплексноор оньһожоруулагдаа. Уралан нарижуулгын 800 дурадхал нэбтэрүүлэгдэжэ, 4,2 миллион түхэригэй ашаг үрэ туйлагдаа.

Аймагай партийна организаци хүдөө ажахын асуудалые анхаралһаа алдадаггүй, алдаха ёһошьегүй юм ааб даа. Нэгэшье пленум, зүблөөн дээрэ хүдөө ажахын асуудал хэлеэгдэнгүй үнгэрдэггүй байгаа. «Сельхозтехникын» аймагай нэгэдэлэй, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, парткомой секретарьнарай тоосоон ходо шагнагдадаг байгаа. Тиимэһээ аймагай хүдөө ажахыда бага бэшэ амжалта туйлагдаа. Аймаг 10000 тонно таряа гүрэндэ тушаагаа. 17000 тонно талхан малай тэжээл болгогдохо, совхозууд үрэһэ хүрэнгэтэй байха. Ноябриин 1-нэй мэдээгээр, 12900 центнер һүн, 74000 центнер мяхан гүрэндэ худалдагдаад байна. Аймагай 60 һаалишад жэлэйнгээ уялга дүүргээ. Олониинь табан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн алдартай. Таряагаар, хартаабхаар, һүөөр, мяхаар табан жэлэй түсэб дүүрэнтээ.

Юрэдөө, Кабанскын аймагай партийна организаци, тэрэнэй шэнээр һунгагдаһан райком арадай ажахын элдэб һалбариин кадрнуудые бэлдэхэ асуудалда бүри ехэ анхарал хандуулдаг болохо, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие улам эршэтэй болгохо зорилготой.

Ц. ДОНДОГОЙ,
манай корр.

ХАБСАРГАГША...

Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой коллектив оронойнгоо олохон областьш, хизаарнуудһаа захил абажа байдаг. Эндэ гол мүрэнүүд дээгүүр ашаа шэрэдэг судна, баржанууд бүтээгдэнэ. Энэ заводой коллектив партиин XXV съездын хүндэлэлэй мүрысөөндэ оролсоод, үдэрһөө үдэртэ улам эршэмтэйгээр ажаллана. Заводой дүрбэдэхи цехэй коллектив һайн үрэ дүн туйлажа, социалис мүрысөөндэ шалгаржа ябана.

Дүрбэдэхи цехтэ судна-нуудые хабсаргаха хүдэлмэри хэгдэнэ. А. А. Киргизов, Н. А. Корытов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадануудай коллективүүд ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг, үдэр бүриингөө даабари ходо үлүүлэн дүүргэнэ. Эдэнэй жэшээгээр хүдэлһэн бэшэшье хүдэлмэришэд амжалта туйлана.

Аким Антонович Киргизовэй даадаг бригадын ажаллажа байһан газарта сүлөөтэй хүн үгы хэбэртэй. Түмэр түдэгын наяраан, электро-гагнууриин галай ялараан замханагүй.

«Социалис мүрысөөнэй туг доро урагшаа дабшая», «БАМ-ай захида — ногоон харгы» гэһэн уриатай плакадууд цехэй хананууудта үлгөөтэй. Энэ цехэй коллектив социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Оньһон техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха, хүдэлмэриин сагые хүсэдөөр хэрэглэхын түлөө тэмсэл дэлгэрһээр үнинэй. Аким Антонович Киргизов ажал дээрээ үгы байбашье, бригадынь гэшүүд суднын корпус хабсаргажа, ехэл тухашаруунууд. Гол мүрэнүүдээр ашаа шэрэхэ суднануудай корпусудые уран гартай, ухаалиг бэрхэ хүдэлмэришэд бүтээжэ байна.

— Киргизовэй бригада хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдые хэдэг заводой Пантинай хүтэлбэрилдэг бригадатай мүрысэдэг юм. Аким Антонович тэдэнэй ажал хэрэгые хараха, хөөрэлдэхэ хүсэлэнтэй тэрэ завод ошонхой, — гэжэ 4-дэхи цехэй мастер О. М. Ильин хөөрэжэ байгаа һэн. Судна бүтээлгын заводой болон хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдые хэдэг заводой коллективүүд дундаа договор баталаад, мүрысэнэ. Квартал бүри мүрысөөнэй дүн согсологдодог.

Николай Александрович Корытовай хүтэлбэрилдэг бригада хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводой Нүхэр Алексеевэй хүтэлбэрилдэг бригадатай мүры[...] юм. Һаяшаг, гүрба[...] кварталай хүдэлмэриин [...] гөөр социалис мүры[...] дүн гаргахада Н. А. [...] товай бригадын ко[...] алишье талаараа һа[...] дүн туйлажа, түрү[...] эзэлээ бэлэй. Бри[...] коллектив 50 түхэригэй[...] гэн шанда хүртөө.

— Дүрбэдэхи кварта[...] бүри һайнаар хүдэлж[...] жалтаяа арьбадхахы[...] оролдожо байнхайбди[...] гадымни гэшүүд залу[...] Гэбэшье ажалдаа хар[...] га ехэтэйгээр ханда[...] жэ бригадир Н. А. К[...] хөөрэнэ. Тэрэнэй б[...] суднада хэрэгтэй ха[...] түмэрнүүдые элдэб х[...] рээр эсхэдэг юм.

Бухы продукцияа [...] шанартайгаар тех[...] хиналтын таһагта туш[...] Халаанайнгаа даабари [...] 20 процентээр [...] дүүргэдэг. Бригады[...] шүүд Юрий Макаров, [...] Лоткин, Такир Низам[...] шэд электро-гагнуур[...] судна хабсаргагшын, [...] риин мэргэжэлнүүдые [...] дали̇һан хүдэлмэришэд. [...] шье хүдэлмэри хэхэдэ[...] шанартайгаар түргэн[...] тээжэ, даабаряа үл[...] дүүргэһэн лэ байдаг. [...] бригадын коллектив [...] цехэй «Эрхим бригад[...] һэн нэрэ солодо хүрт[...]

Улаан-Үдын судна б[...] гын заводой 4-дэхи [...] коллектив түгэсхэхы [...] иимэ эршэ зоригтойг[...] дэлжэ, абаһан уялга[...] жалтатайгаар бэе[...] Эдэнэр мүнөө БАМ-[...] хилаар ехэ продукци[...] на. Байгал далай [...] ашаа шэрэхэ «Улаа[...] гэһэн теплоход болзо[...] урид бүтээжэ. Үһэн з[...] та тушаагаа бэлэй. [...] үшөө нэгэ тиимэ те[...] бүтээгдэжэ байна. Эн[...] лоходой барилгые б[...] һоонь урид дүүргэжэ, [...] ай хүдэлмэришэдтэ [...] ха гэһэн зорилго заво[...] дэлмэришэд урдаа та[...]

К. ЖАМЬЯН[...]

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: [...] гадын гэшүүд (дээрэһ[...] шоо). Ю. Макаров, М. [...] кин, В. Кузнецов. 4-[...] хэй бригадир Н. А. [...] тов.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВ

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

ЗАЛУУ ЖОЛООШО[...]

Колхозой холо ойрын гүүртэ, отаранууд, салуу уужам сабшалан, тарялангай талмайнууд дээгүүр дүүрэн ашаатай автомашинаар ябахада амархан бэшэ. Тиимэһээл ашаанай машина жолоодогшодой зариманиинь иимэ харгыһаа зүрхэсэһэншье байжа магад. Энэ ажалда гансашье дүй дүршэлһөө гадна, хурса нюдэн, хүсэ шадал хэрэгтэй. Тиимэһээ ашаанай машинануудта зоригтой, шадабари ехэтэй хүнүүд хүйтэн халууниие, үдэр һүниие илгангүй олон жэлдэ хүдэлмэрилжэ тэсэдэг гээшэ. Иимэ шударгы бэрхэ жолоошод Сэлэнгын Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо олон юм. Түс колхоз гүрэндэ орооһо таряа худалдаха энэ жэлэйнгээ түсэбые 171,4 процент дүүргэһэн. Энэ хэрэгтэ колхозой комбайнернууд, механизаторнуудһаа гадна, жолоошодойшье аша габьяа ехэ байхэ. Тэдэнэй нэгэн комсомолой гэшүүн Доржо Ринчинович Чимитов тухай хэдэн үгэ хэлэлтэй.

Хорёод наһатайдаа ажалда бэрхэ энэ хүбүүн ашаанай автомашина жолоодожо һурахые хүсэһэн байгаа ха.

Загастай нютагайнь эгээл бэрхэ дүй дүршэлтэй жолоошод Дондок Очиров, Базар Лудупов, Валерий Бадинов гэгшэд Доржо Чимитовэй жолоошоной мэргэжэлдэ һураха хэрэгтэнь ехэ туһа хүргөө.

— «ГАЗ-53» түхэлэй шэнэ машинын жолоодо һууха болоош. Хүшэр юумэнэй дайралдаа һаа, намһаа һураха бэзэш, туһалха байхабди, — гээд, гаражые эрхилэгшэ Очиров залуу жолоошондо хандаа бэлэй.

Тэрэ гэһээр табан жэл үнгэрөө. Залуу жолоошон Доржо Чимитов энэ хугасаа соо турэл колхозойнгоо аша туһада айхабтар ехэ юумэ хэһэн, хэжэшье байна. Машинаа наринаар харууһалан ашаглажа, аюул усалгүй; бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана.

Энэ жэлэй таряа хуряалгын халуун үдэрнүүдтэ Доржо Чимитов эсэшэ сусашагүй ажаллажа, олоной магтаалда хүртэһэн байна.

— Колхозой нэгэдэхи отделениие эрхилэгшэ Самбу Самбуевич Раднажапов энэ жолоошон тухай:

— Үнэн сэхэ, урагшаа һанаатай хүбүүн. Таряа хуряалгын үедэ 13—14 часай турша соо комбайнһаа 30—40 тонно таряа зөөжэрхидэг байгаа һэн, — гээд хэлээ бэлэй.

Мүнөө залуу жолоошон Улаан-Үдын мяханай комбинадта тобир тарган мал зөөнэ. Тиихэдэ удаарангүй, ашаагаа һайса бүхэлжэ тээһээр лэ, харгы замайнгаа үнэтэ сагые алмахын тула аһан шадалаараа оролдодог гээшэ. Даалгагдаһан автомашинынгаа оньһо гүнзэгыгөөр мэдэхэһээ гадна, техническэ арга боломжыень һайса ойлгожо абахые хүсэдэг. Имагтал техникэеэ гамтайгаар, дүүрэнээр хэрэглэһэнэй ашаар лэ ажалдаа е[...] жалта туйлана бшуу.

Уран шадамар жол[...] болохо гээшэ хүнгэн [...] бэшэ ааб даа. Даалга[...] ажалдаа харюусал[...] хандаха. Хүсэл ор[...] горитойгоор гаргаха, с[...] дэлдэг нүхэдтөөшье [...] тэй сагтань туһалха [...] олохо гээшэ ёһотой се[...] нэй шанжэ шанар ха[...]

Комсомолец Доржы[...] саг үргэлжэ урагшата[...] рэ һара бүридэ ү[...] риингөө даабари 120[...] центнээ доошо бэшэ [...] дэг, тоһо, бензин хэдэ[...] нерээр алмадаг занш[...] Жэшээтэ һайн ажа[...] түлөө колхозой прав[...] парткомой зүгһөө нэгэ[...] шэ һайшаалда. сэнтэ[...] гүүдтэ хүртэһэн байн[...] хан Сэлэнгын аймага[...] дөө ажахын хүдэлм[...] шэдэй зүблөөн дээрэ [...] жо Ринчинович тарай [...] саар, Хүндэлэлэй гра[...] шагнагдаа һэн.

Р. БАЛДА[...]
манай [...]

Сэлэнгын аймаг.

УЗБЕГЭЙ ССР. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Алмалыгай горнометаллургическа комбинадай сернэ кислотагай завод баригдаа. Польшын мэргэжэлтэд заводой проект зохёоһон.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой хүтэлбэрилэгшэд Польшын мэргэжэлтэдтэй.

ТАСС-ай фотохронико.

СЕМИНАР БОЛОБО

КПСС-эй Железнодорожно райкомдо партийна эхин организацинуудай секретарьнарай семинар болобо. Районой промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай партийна эхин организацинуудай бухы секретарьнар сугларжа, һонирхолтой хэдэн лекци шагнаба.

Партиин райкомой нэгэдэхи секретарь В. М. Леонов «Табан жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхэ, КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтаха талаар районой ажалшадай урда табигдажа байгаа зорилгонууд тухай» асуудалаар элидхэл хэбэ. Тиихэдээ промышленна предприятинуудай, бухыдөө районой табан жэлэйнгээ түсэб хэр зэргээр бэелүүлжэ байһан тушаань тодорхой жэшээнүүдые дурдан хөөрэбэ. Гадна энэ талаар партийна эхин организацинуудай бэелүүлхэ зорилгонуудые элеэр харуулаа.

КПСС-эй обкомой лектор Г. В. Кибирев уласхоорондын байдал тухай лекци уншахадаа, партиин XXIV съезд дээрэ абтаһан эб найрамдалай Программын хэр зэргээр бэелүүлэгдэжэ байһан тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрөө. Тиигэхэ зуураа Португалидахи, Анголодохи байдал дээрэ онсо тоттоһон байна.

Удаань байгша ондо болоһон тоосоото һунгалтын суглаануудай үедэ шэнээр һунгагдаһан секретарьнар үгэжэ, хэдэн элидхэл шагнаба.

Партиин гэшүүдэй бүридхэл, партийна эхин организациин хүдэлмэрие түсэблэлгэ ба КПСС-эй шэнэ гэшүүдые хүмүүжүүлгэ, эхин организацида хэрэг эрхилэлгэ тухай асуудалнуудаар партиин райкомой харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд элидхэл хэбэ. Ээлжээтэ семинар декабрь соо зарлагдахаар хараалагдана.

А. КОЛДУНОВ,
КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша.

АЛАС-ДУРНЫН ХИЗААРТА

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮГЭСХЭЛДЭ

Примориин ГРЭС-эй барилгашад ба хабсаргагшадта халуун хаһа эхилэнхэй: тэдэнэр станциингаа ээлжээтэ энергоблогые ашаглалгада тушаахаар бэлдэнэ.

Примориин ГРЭС — Алас-Дурнын экономическа райондо ууралаар хүдэлдэг томо станцинуудай нэгэн мүн. КПСС-эй XXV съездын Директивэнүүдээр хараалагдаһан энэ станци Бикин мүрэнэй эрьедэ бодхоогдожо байнхай. Станци хэдэн зуугаад миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилжэ, Алас-Дурнын урда зүгтэхи элшэ-хүсэнэй нэгэдэлдэ дамжуулаа. Энэнь Примориин, Хабаровска хизаарнуудай предприятинуудта эльгээгдэбэ.

Примориин ГРЭС-эй түрүүшын ээлжээн экономическа районой энергетигүүдэй ёһотой һургуулинь болонхой. Доогуур шанартай шулуун нүүрһэ аша үрэтэйгөөр хэрэглэжэ, ехэ элшэ хүсэ үйлэдбэрилдэг болоһон лучегорскынхидой түрүү дүй дүршэлые эндэ хэрэглэдэг юм.

К. МОИСЕЕВ,
ТАСС-ай корр.

Примориин хизаар,
Лучегорск.

АМАРАЙ ЭРЬЕНҮҮДҺЭЭ

СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ кабелиин универсальна заводой бүтээн гаргажа эхилһэн кабель холын Хойто зүгэй шэмэрүүн хүйтэндэ, тропигой бүгшэм халуун эрхэ байдалда хэрэглэгдэхэ байна. Промышленна байрын, гэр байрын барилгадашье энэ кабелиие хэрэглэжэ болоно. Юрын алюминии хушалтаһаа гадна, кабель битум, полихлорвинил пленкоор хэдэ дахин, шэлээр хушагдадаг, һүүлээрнь нимгэн буладаар бүригдэдэг. Иимэ кабель хорёод жэл соо ямаршьегүй хэрэглэгдэхэ байна. Энэ продукциин түрүүшын парти Сахалинай барилгашадта эльгээгдээ.

Хабаровскын завод продукциингаа шанарта ехэ анхарал хандуулдаг юм. Продукцияа голодоһогүйгөөр тушааха гү, али арбан жэл соо эндэ хэрэглэгдэжэ, үйлэдбэриин бүхы звенонуудта нэбтэрүүлэгдэнхэй. «Шанарай талаар эрхимлэгшэ» гэһэн тэмдэг эндэ бии болгогдоһон юм. Энэ жэлдэ 64 хүн энэ тэмдэгтэ хүртөө. Заводто шанарай үдэрнүүд һарадаа хоёр дахин үнгэргэгдэдэг.

Гурба мянган адресаар эльгээгдэдэг бүхы зүйлнүүд мүнөө шалгалтагүйгөөр ябуулагдадаг болонхой.

А. КРЕСТИНСКИЙ,
ТАСС-ай корр.

Хабаровск.

ЭРДЭМТЭДЭЙ ТАБАН ЖЭЛ

СССР-эй Наукануудай академиин Алас-Дурнын научна түбэй хүдэлмэрилэгшэд түсэбтэ юһэдэхи табан жэл соо гурбан зуугаад ажал хэрэг бүтээгээ. Арадай ажахыда ехэ удха шанартай шэнжэлгэнүүд эндэ хэгдэһэн байна. Геологическа институдай хүдэлмэрилэгшэд ашагта малтамалнуудые шэнэ, геохимическэ аргаар, бэдэрхэ шэнжэлгэнүүдые хэжэ, хэрэглэдэг болоһон байна. Байгал-Амарай түмэр замай баригдаха зонодо ой модо шэнжэлэгшэд ехэ ажал хэһэн, үнэтэ мододые хамгаалха хэмжээ ябуулганууды нютагай мэргэжэлтэдтэ дурадхаһан байна. Хэтэдээ сэбдэг хүрьһэтэй зонодо хүдөө ажахы эрхилхэ, ашагта малтамалнуудые ашаглаха, транспортна барилга хэхэ шухала шэнжэлгэнүүд хэгдээ. СССР-эй дэбисхэр дээрэ газар дорохи мүльһэнэй, хэтэдээ сэбдэг хүрьһэнэй таралгын карта түрүүшынхеэ зохёогдобо.

Эрдэмтэдэй арадай ажахыда нэбтэрүүлһэн дурадхалнууд хэдэн миллион түхэригэй экономическа ашаг олзо үгэнэ.

М. РЫБАКОВ,
ТАСС-ай корр.

Владивосток.

КАМЧАТКА РУУ... ЭКСПЕДИЦИ

Хойто зүгэй бага яһатанай нэгэн — эвенүүдэй эртэ урда сагһаа мүнөө үе хүрэтэрхи хүгжэлтые Камчатка руу экспедицидэ Яхадай эрдэмтэд [...] үзэнэ.

Сибириин зүүн хо[...] биин газар дайдаар [...] ябаһан эвен яһатана[...] бүлэгүүд үнгэрһэн зу[...] дэ Камчатка хүрэ[...] гаа. Яхадай, Магада[...] ластиин газар дээрэ [...] даг үндэһэ яһатан[...] газар дайдада нүүж[...] шаһан эдэ бүлэгүүд [...] гияа алдаагүй юм.

СССР-эй Нау[...] академиин Сибирия[...] ниин Яхадай филиал[...] бэшэг. литератур[...] түүхын институдай [...] рилэгшэд Камчатк[...] нуудай материална[...] хэл бодолой байдал [...] аман зохёол. нюта[...] нэйнь онсо шэнжэ[...]

Засагай дээдын зургаануудта

ХУУЛИ ЁhО НАРИНААР САХИХА

Дээрэ дурсагдаhан асуудал «Скотопром» трестдэ хэр худэлмэри ябуулагдаа гэжэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет хаража үзэбэ.

«Скотопромой» Буряадай трест социалис зөөри сахин хамгаалха, трестын мэдэлдэ байдаг ажахынуудые хуулиин хэрэг сахилгые hайжаруулха талаар ... ажал хэжэн байна гэжэ республикын Министрнүүдэй Советэй баталаhан тогтоол дотор хэлэгдэнэ.

Байгша оной октябрь hарада бүхы совхозууд юридическэ дээдэ эрдэмтэй юрисконсультнуудтай болоо байна.

Тэрэнтэй хамта, «Скотопромой» трестдэ мэдэлтэй совхозууд хуулиин сахиха талаар хүмүүжүүлгын худэлмэри хангалтагүйгөөр табигдаhан гэжэ республикын Министрнүүдэй Совет заагаа. Тэрэнhээ шалтагаалан арадай зөөридэ гамгүйгөөр хандаха ушар тохёолдоно. Жэшээнь, «Скотопромой» трестдэ байгша оной октябриин байдалаар малай гарзын хоролтодо оролгоhоо, элдэб үрилтэhөө 525 мянган түхэригэй хохидол ушаруулагдаа.

Трестын олохон совхоздо социалис зөөри алмаха асуудалда зохихо анхарал хандуулагданагүй.

Зарим совхозой хүтэлбэрилэгшэд, ахамад мэргэжэлтэд зөөри үригшэдтэй шангаар тэмсэхын орондо өөhэдөө буруу замда ородог байна. Жэшээнь, Инсэнгын, Хоринэй, Тайлсын совхозуудай харюусалгата түшаалтадай совхозой зөөри үрижэ байhаниинь элирүүлэгдээ.

Мүнгэ зөөри, үнэтэ хэрэгсэлнүүдые гамтайгаар гаргалха хэрэгтэ совхозуудай директорнүүдэй, ахамад мэргэжэлтэдэй харюусалгые дээшэлүүлхэ талаар трестын хүтэлбэрилэгшэд зохихо хэмжээ абанагүй.

Гүрэнэй, ажалай журам hайжаруулха, социалис зөөри гамтайгаар хандаха талаар хуули ёho хүсэд сахигдэнэгүй гэжэ тогтоол дотор заагданхай. Ваагын организацинуудай, «Сельхозтехникын» аймагай нэгэдэлнүүдэй, мүн бусад предприятинуудай барилгада саг соонь бэлэн болгожо түшаагаагүйдэн, дурсагдаhан предприятинуудта олохон совхозууд ялагүй түлүүлдэгүй байна. Совхозой хүлэнэй бригаданууд болон отрядуудтай ажалай хэлсээ баталхадаа хуули ёho мэдэхэгүй байнаа харуулна. Тиимэhээ тэдэнэр энэ зэргэ hамбаалган анахынууда нилээд ехэ гарза хохидол ушаруулна.

Трестын хэдэн совхозууд ажал тухай хуули ёho бүдүүлгөөр хазагайруулна. Жэшээнь, хүнүүдые хуули бусаар нэгэ ажалhаа ондоо ажалда оруулха, профсоюзай комитедэй зүбшөөлгүйгөөр худэлмэришэдые ажалhаань гаргаха, болзорынь хүсөөгүйдэ «маралтаhаань дуудалха асарха, үгы hаа амаралтыень мүнгөөр түлэхэ, совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй захиралтаар худэлмэришэдэй салинhаа ямар нэгэ шалтагаанаар мүнгэн дарагдадаг байна.

Олонхи ушарта дарагдадаг мүнгэнэйнь хэмжээн 20 процентhээ дээшэ болоно. Имэрхүү баримтанууд Тайлсын, «Первомайский» Хориин, «Никольский» совхозуудта дайралдана.

Зарим ушарта зэмэтэй хүнүүдhээ заатагүй дарагдаха ёhотой мүнгэн дарагдадаггүй байна.

Хэдэн совхозой худэлмэришэд ажалhаа ехэ олоороо гаража, ондоо тээшээ ябашадаг гү, үгы hаа элдэб шалтагаанаар ажалдаа гарадаггүй, архи уужа, журам хазагайруулна.

Хуули ёho наринаар сахилгада трестын худэлмэрилэгшэдэй зохихо анхарал хандуулаагүйhөө, совхозуудай директорнүүд болон ахамад мэргэжэлтэдтэ шанга эрилтэ табяагүйhөө болоожо, «Скопотром» трестдэ хуули ёho сахиха худэлмэри хангалтагүйгөөр табигданхай гэжэ тогтоол дотор хэлэгдэнэ.

«Скотопром» трест социалис зөөри сахилгаар бии байhан дутагдалнуудые усадхахын тула дары хэмжээ абаха, совхозуудта хуули ёho сахилгые hайжаруулха зэргэтэй гэжэ уялгалагдаба.

УЛААН-УДЭ ХОТЫН КОМСОМОЛОЙ ОРГАНИЗАЦИНУУДТА

ШТАБ БИИ БОЛГОГДОО

Байгал-Амарай түмэр замай барилгын захилнуудые республикымнай олон промышленна предприятинууд дүүргэдэг. Тиимэhээ тэдэнээ болзорhоонь урид, hайн шанартай хэхэ хэрэгые тус коллективүүд комсомолой организацинууд хиналтадаа доро абанхай.

Онсолходо, Улаан-Үдын судна бүтээлгын, хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводуудта «БАМ-ай захилнуудта — үргэн харгы» — гэhэн уряа болото дээрэ бэелүүлэгдэнэ. Хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводой комсомолой комитедэй дэргэдэ ВАМ-ай захилнуудай бэелүүлэлтэ шалгаха штаб бии болгогдоо. Штабай начальнигаар эдэбхитэй комсомолец Юрий Дабаев hунгагдажа, худэлмэриинь түсэб зохёодог. Жэшээ шухалын шухала энэ хэрэг комсомолой саг үргэлжэн анхарал доро абтана, бүри түргэнөөр, шанар hайнтайгаар бэелүүлэгдэхэ ёhотой.

Судна бүтээлгын заводой залуу худэлмэришэд ВАМ-да тон хэрэгтэй ашаануудые Байгал далай дээгүүр шэрэжэ теплоходуудые барилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тиихэдээ заводой комсомолой комитет энээндэ байал бага бэшэ анхарал хандуулна.

Жэшээлхэдэ, «Улаан-Удэ» гэжэ теплоходые хабсаргаха хэрэгтэ комсомолшууд горитой хубитаяа оруулhан байха юм.

ЭДЭБХИНЬ hУЛАРНАГҮЙ

Авиационно заводой комсомолшууд болон залуушуул юбилейн табан жэлэй даабаринуудые сум дүүргэхэ хэрэгтэ горитой хубитаяа оруулна. Эдэнэр түсэбүүдээ болзорhоонь урид дүүргэхын, КПСС-эй XXV съездые ажалай үндэр бэлэгүүдтэй угтахын түлөө дэлгэрүүлhэн бүхэсоюзна социалис мурысеондо эдэбхитэйгээр оролсоод, ашаг үрэтэй hайнаар ажаллана. Тиихэдээ мэргэжэл шанараа, эрдэм мэдэсээ саашадань дээшэлүүлхые оролдоно.

Жэшээлхэдэ, заводто ажаллажа байhан 3215 залуу худэлмэришэд халаан бүхэлэйнгөө даабарине ходо үлүүлэн дүүргэнэ. 154-нинь хубингаа табан жэлэй түсэб дүүргэбэ. Тиихэдээ гансал эрхим шанартай продукци гаргана.

О. Кудряшовой, М. Калашниковай, Г. Вторушиной комсомол-залуушуулай бригаданууд арбадахи табан жэлэй тоосоогоор ажаллана.

Байгша оной гурбадахи квартал соо 341 залуу худэлмэришэд мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ, 83 хүн хоёрдохи мэргэжэл шудалаа.

ШАНАР, УШӨӨ ДАХИН ШАНАР

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев ВЛКСМ-эй XVII съезд дээрэ үгэ хэлэхэдээ, гаргагдажа байhан продукциин шанар улам hайжаруулхын түлөө тэмсэхыень залуушуулые уряалаа hэн. Энэ уряа манай орон дотор үргэнөөр дэмжэгдэбэ.

Улаан-Удэ хотын комсомолой эхин организацинууд энэ тус хэрэг hаяла hайнаар ябуулагдана. Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ прибор бүтээлгын заводой Петр Бусовиковой комсомол-залуушуулай бригадын гэшүүд «Голодоногуй, эрхим шанартай продукци гаргая!» гэhэн уряатайгаар республикынгаа залуу үетэндэ хандаа hэн.

ВЛКСМ-эй горком энэ үүсхэлыень hайшаажа, промышленна предприятинуудай залуу худэлмэришэдэй дунда тус худэлөө улам үргэдхэхэ талаар эхилдэхэн, политическэ ехэ худэлмэри ябуулагдана. Энэнь hаяла аша үрэ ехэтэй байгаа гэжэ тэмдэглэхэ дүүрэн эрхэтэйбди.

Манай ниислэл комсомол-залуушуулай 62 коллектив «Эрхим шанарай бригада, участок, халаан» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэнэ. Л. Симонова, Н. Копурникова, Е. Еремеева гэгшэдэй даадаг бригаданууд. 1500 залуу худэлмэришэд өөhэдыгөө хиналта доро худэлхэ эрхэтэй болоо. Гадна ушөө 361 хүн өөрын шанарай тамга абаха болсод байна.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

ДҮНГҮҮД БА ЗОРИЛГОНУУД

ЯРУУНЫН АЙМАГАЙ ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таhаг. hургуулиин багшанарай коллективүүд партийна организацингаа хүтэлбэри доро, олонитын эдэбхитэй туhаламжаар 1974—1975 онуудай hуралсалай жэлдэ яhала бараг худэлжэ гараа hэн гэжэ тэмдэглэхээр. hуралсал-хүмүүжүүлгын шанарые hайжаруулхын тула, залуушуулай бүгэдэ нинтын дунда hуралсалда оролгые 1975 ондо бэелүүлхын тула горитой худэлмэри хэгдээ.

1974—1975 онуудай hуралсалай жэлдэ эхин шатын 9, найман жэлэй хоёр, дунда 11 hургуули аймаг доторнай худэлжэ, хамтадаа 5985 шабинарые hургадаг байгаа. Харин hунаагдаhан үдэртэй бүлэгүүдтэ 770 hурагшад ябаа, hургуули шадарай интернадуудта 542 үхибүүд байгаа. Хүүгэдэй саадуудта 220 багашуул хүмүүжүүлэгдэдэг hэн.

Гадна дунда эрдэм олоодүй худэлмэришэд, таряашад, малшад үдэшын hургуулинуудта hураhан байха юм. Бүхы дээрээ 544 залуушуул үдэшын hургуулида hураа.

Найман жэлэй урда тээ нэгэдэхи класста орошшодой 84 процентнь 1975 ондо найман класс дүүргээ. Харин 1974 ондо 81,2 процент байгаа юм. Үдэрэй hургуулида hуража байгшадые СПТУ-да гү, али үдэшын hургуулида оруулдаг ябадал болюулагдаа юм.

1965 ондо 1-дэхи класста орошшодой 55,4 процентнь 1975 ондо үдэрэй гү, али үдэшын hургуулинуудые дүүргэжэ, дунда эрдэмтэй боложо гаранхай.

1971 онойхитой сасуулбал, нэгэ класста хоёрдохи жэлдээ үлэhэн hурагшадай тоо 3 дахинhаа үлүүгээр доошолоо гэхэ гү, али 97-hоо 22 хүн болотороо хороо гээнэ. Тингэжэ hуралсалай амжалта 99,5 процент болоhон байна.

Арадай гэгээрэлдэшье тоо баримтагүйгөөр худэлхын аргагүй байха юм. Юуб гэхэдэ, нарин нягта бүридхэл хэжэ байгаагүй hаа, хамаг юумэн харгыhаа хадууржа, эхи захадаа хүртэхэгүй бшуу. Мүнөө үедэ hургуулиин наhанай нэгэшье үхибүүн hурангүй байха ёhогүй. Тиимэhээ багшанар түхеэрэн жэл соо түрэлхидэй дунда ойлгуулламжын худэлмэри ябуулха, сельскэ болон сомоной Совэдүүдтэй нягта холбоотой байха болоно.

Гэхэ зуура, hургуулиин наhанай бүхы үхибүүдые бултыень hургаха, хоёрдохи жэлдэнь үлөөхэгүйн түлөө тэмсэлдээ дашуураад. hуралсалдань эрилтээ hуладхажа болохогүй гэжэ байал мэдэнэбди. Багшанарай hайнаар худэлхын тула, мүн hурагшадай номоо hайнаар үзэхын тула арга боломжо бии болгохо шухала. Тиимэhээ hуралсалай шэнэ жэлдэ саг соогоо hайнаар бэлдэхэ гээшэ гүнзэгы удха шанартай. Тэрэ талаар Тэлэмбын, Гүндын, Үльдэртын дунда hургуулинууд hайшуулай тоодо ородог юм. Жэшээнь, Гүндын hургуулиин хоёр байшан хоорондоо хушалтатай норидоршуу харгыгаар холбогдонхой. Ууралаар дулаасуулагдадаг түхеэрэлгэнь нёдондо эбдэрэн алдажа мэгдээhэн байгаа. Харин тэрэнээ дахин заhахадаа, тон шэнэ түхеэрэлгэ хээ юм. hургуулиин интернадууд түлеэ залиhаар хангаатай, эдеэ хоолынь hайн.

Зүгөөр хамаг юумэн hайн гэжэ hанаа амархан hууха аргагүйбди. Дутуу дунда юумэн бии гэжэ мэдэрхэ ушартайбди. hуража байhан үхибүүдэй дундаhаа hургуулияа орхихо ябадал ушардаг. Жэшээнь, 1974—1975 онуудай hуралсалай жэлдэ Нарhатын дунда hургуулиhаа дүрбэн хүн ямаршье шалтагаангүйгөөр hурахаяа болиhон байна. Тиихэдэ Мужыхын дунда hургуулиhаа хоёр хүн hурахаяа болёо. Эдэ hургуулинуудай дирекци (түрүүшынхиинь директор — Цыдыпов Е. Д., хоёрдохиинь — Банзаров В. Р.) hургуулияа орхиhон hурагшадтай, тэдэнэй гэртэхинтэй таарамжатай худэлмэри хүсэд ябуулаагүй. 1975—1976 онуудай hуралсалай жэлдэ иимэрхүү ушарай болохогүйн тула бүхы хэмжээ абаха шухала.

Залуушуулай бүгэдэ нинтын дунда hуралсалда оролгые дүүргэхэ, мүн шэнэ программа гүйсэд бэелүүлхэ зорилгонууд багшанарай, хүмүүжүүлэгшэдэй, hургуулиин хүтэлбэрилэгшэдэй урда табигдана. Энээнhээ уламжалан Яруунын аймОНО 1975—1976 онуудта юун хэгдэхэ ёhотойб гэжэ эртээнhээ тодорхойлhон байна. Найман жэлэй hуралсал тухай хуулине гүйсэдөөр бэелүүлхын тула, залуушуулай бүгэдэ нинтын дунда hуралсалда оролгые түгэсхэхын тула эхин классуудта, илангаяа жэжэ hургуулинуудта hуралсалай ба хүмүүжүүлгын шанарые эрид hайжаруулха шухала.

Эдэ бүхы зорилго бэелүүлхын тула иимэ юумэн хэгдэхэ гэбэл: Инсэнгэдэ аймагай hургуулинуудай бэлэдхэлэй класста худэлдэг багшанарай семинар ноябрь соо болохо юм. Жэжэ эхин hургуулинуудай багшанарай зүблөөн Шэрэнгиин эхин hургуулида декабрь соо болохоор хараалагдана. Тужын дунда hургуулида 1-дэхи классай багшанар сугларжа, методическа асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ. Мүн баhа 2-дохи болон 3-дахи классуудай багшанарай семинар болохо байха. Эдэ бүхы семинарнуудые инспектор Е. Р. Быкова бэлдэхэ юм.

hуралсал-хүмүүжүүлгын худэлмэридэ hургуулиин библиотекэнүүдэй үүргэ угаа ехэ. hургуулиин олонхи библиотекэнүүдтэ педагогическа эрдэмтэй хүнүүд худэлдэг. Тиигэбэшье hаань, hургуулиин библиотекарьнуудые гэгээрэлэй таhагта суглуулжа, «Мүнөө үеын hургуулида библиотекэнүүдэй үүргэ» гэhэн асуудалаар семинар хээбди.

hургуули доторой шалгалтада ехэ анхарал хандуулагдадаг. hуралсалай талаар директорэй орлогшонорто илангаяа ехэ эрилтэ табигдана. Манда завучуудай семинар жэл бүхэндэ зарлагдажа, методическа орёо асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэдэг байна. Мүнөө жэлдэ ноябрь соо завучуудай семинар үнгэргэхэбди. Тэрэшэлэн хүмүүжүүлгын худэлмэри эмхидхэгшэдэй зүблөөн болохоор хараалагдана.

Юрэнхы дээрээ аймагай багшанарай семинарнууд ехэ туhатай байдаг гэжэ hанагдана. Тиимэ семинар-зүблөөн дээрэ сугларhан предметнигүүд ямар нэгэ «зангилаатайхан» асуудал шиидхэжэ, иимэ-тиимэ орёо темые ямараар үхибүүдтэ заалтайб гэжэ зүбшэн хэлсэхэ аргатай байна бшуу. Тиимэhээ hуралсалай жэлэй үедэ физиынын, математикын, ород хэлэнэй, химиин, географиин, хари хэлэнэй, түүхын, буряад хэлэнэй болон бусад предметнигүүдэй семинар-зүблөөнүүд үнгэргэгдэхөөр хараалагданхай.

КПСС-эй XXV съездые угтуулан, hуралсал-хүмүүжүүлгын худэлмэриин шанарые улам hайжаруулхые уряалhан түбэй hургуулинуудай багшанарай хандалгые аймагай hургагшад бодомжотойгоор зүбшэн хэлсэhэн, тус тустаа социалис уялга баталан абаа. Тэрэ уялгануудаа сум бэелүүлжэ, манай аймагай багшанар түрэл партиингаа съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха байха гэжэ найдуулхаар.

Ц-Д ШАГДАРОВ,
Яруунын аймагай ажалшадай депутадуудай совэдэй гүйсэдкомой гэгээрэлэй таhагые даагша.

СЭВ-эй гэшүүн оронуудай экономическа харилсаа холбооной оршомдо ВНР-эй Бекеш хотодохи хүдөө ажахын машина бүтээн гаргадаг завод ашаа тээхэ элдэб машина болон түхеэрэлгэнүүдые үйлэдбэрилхэ талаар мэргэжэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой продукци захиншадтаа эльгээгдэхээр бэлэн болоод байна.

МТИ—АПН-эй фото.

БЭРХЭ НАЙМААШАД

Сэлэнгын ОРС-ын Еловко тосхондо оршодог эдэ хоолой магазинай коллектив табан жэлэйнгээ түсэб бултанhаа түрүүлэн дүүргэбэ. Эндэхи худэлмэрилэгшэд үнгэрhэн үе соо 1 миллион 42,5 мянган түхэригэй эдеэ хоолой зүйлнүүдые арад зондо худалдаа. Тэдэнэр байгша оной дүүрэтэр ушөө 54,5 мянган түхэригэй эдеэ хоол худалдаха гэhэн социалис уялга абаанхай.

Оролдосотой бэрхэ наймаалагшад Г. Ф. Новосельцева, Л. А. Утенкова гэгшэд энэ магазинда худална. Тэдэнэй ажалай амжалтын үндэhэн юуб гэбэл, магазиндань арад зоной ехээр абадаг эдеэ хоолой зүйлнүүд хододоо байдаг. Мүн ехэ эрилтэтэй юумэеэ ОРС-до захижа, саг болзор соонь асаруулдаг гуримтай. Еловскэ леспромхозой хүтэлбэрилэгшэдтэй hайн холбоо барисатай. Тиимэhээ хэрэгтэй сагтаа машина абаад, магазиндаа юумэ асардаг.

Энэ магазинай «Гомдол ба дурадхалай дэбтэртэ» баяр баясхалангай мүрнүүд олон. Тэдэнэр «Коммунис ажалай коллектив» гэhэн үндэр нэрэ зэргэдээ хүрэмөөр ажаллана.

П. ГРИГОРЬЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: наймаалагша Л. А. Утенкова.

Авторай фото.

Прибайкалиин аймаг.

Социалис оронуудаар

ХАМЖАЛГЫН АША ҮРЭ

СОФИ. Карловска тракторна заводой продукци — Болгариин тамгатай гэнжэтэ тракторнууд, виноград хураадаг комбайнууд, хүрьhэ элдүүрилдэг оньhон түхеэрэлгэнүүд болон бусад машинанууд 33 орондо худалдагдадаг.

Түгэсэжэ байгаа табан жэл соо заводто үйлэдбэри шэнэлэн hэльбэгдэhэн, нарижуулагдаhан байна. Совет тракторна заводуудта хамжалгын үндэhөөр бүтээгдэжэ байhан «Болгар-ТК-80» түхэлэй мөөртэ шэнэ трактор хабсаргаха конвейер ашаглалтада оруулагдажа, түрүүшын тракторнууд бүтээгдэн гараба.

ШЭНЭ АМЖАЛТАНУУД

ВАРШАВА. Партиин Центральна Комитет, республикын правительствын нэрэ дээрэ баярта мэдээсэлнүүд ороhол байна.

Силезидэхи «Адамов» уурхайн нүүрhэшэд энэ жэлэй түсэбhөө гадуур 100 мянган тонно нүүрhэ малтаха уялга абаа. Слупц хотын «Мостосталь» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй коллектив баригдажа байгаа «Катовице» заводой металлургнуудай захил — мартенэй пеэшэнгэй түхеэрэлгэнүүдые бэлдэхэ, съездын нээгдэхэ үдэр — декабриин 8 болотор жэлэйнгээ даабарине дүүргэхэ гэжэ шиидээ.

СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

ГАВАНА. Декабрьда болохоёо байгаа Кубын I съездые Камагуэй провинциин ажалшад социалис барилгын элдэб участогуудта эршэтэ ажалаар угтана. Провинциин үйлэдбэриин 4.500 коллектив съездын хүндэлэлдэ баhал нэмэлтэ уялгануудаа дүүргэhэн, үлүүлэн дүүргэhэн тухайдаа мэдээсэнэ.

(ТАСС).

БАЙГААЛИ САХИН ХАМГААЛХА

Саяхан Түнхэнэй аймагай ажалшадай депутадуудай Советэй гурбадахи сесси болжо, «РСФСР-тэ байгаали хамгаалха тухай» хуули аймагта ямараар бэелүүлэгдэжэ байнаб» гэhэн асуудал хэлсэбэ. Тус асуудалаар сесси дээрэ аймагай Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Д. Таханов элидхэл хээ. Элидхэлшэ, сесси дээрэ хэлэhэн Туранай совхозой директор Д-Н. Н. Шагдаров, «Аршаан» курортын ахамад врач К. С. Боторсев, «Восточные Саяны» колхозой отделениие даагша Д. С. ...нов, аймагай санэпидстанциин ахамад врач Н. Б. Зарбуев, Хэрэнэй сельскэ Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ С. С. Сотников, аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ С. Г. Цыдеев, Түнхэнэй лесхозой директор Ю. Д. Кашин, аймагай колхозуудай хоорондын лесхозой директор Н. Р. Котовщиков болон бусад нютагайнгаа үзэсхэлэнтэ hайхан, хизааргүй баян байгаали сахиха талаар аймаг дотор нилээд хэмжээн абтаа гэжэ тэмдэглэбэ.

Жэшээлхэдэ, hүүлэй хэдэн жэлэй туршада аймагай ажахынууд нуур, намаг хатаажа, сабшалан, бэлшээриеэ 7 мянган гектараар үргэдхөө. Модо, бургааhа отолжо, шэнэ газар хахалха, хуурай газар уhалха, модо hуулгаха, ан гүрөөл, шубуу шонхор олошоруулха талаар горитойхон худэлмэри хэгдээ. Газар зүбөөр хэрэглэн, агротехникэ hайжаруулhанай ашаар аймагай ажахынууд энэ жэл дунда зэргээр гектар бүриhөө 13 центнер ороохо таряа хуряажа абаа. Тиихэдэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз тарилгынгаа талмайн гектар бүриhөө 18 центнер, «Восточные Саяны» колхоз — 16 центнер ороохо хуряагаа.

Байгаали хамгаалха талаар Хэрэнэй дунда hургуулиин лесничество ехэ юумэ хэнэ гэжэ сесси дээрэ тэмдэглэгдэбэ. hургуулиин лесничествын модошод багша-биолог Мария Ивановна Дубовагай хүтэлбэреэр 250 мянган залуу модо hуулгаа, 500 мянгые бэшэ тээшэнь ябуулаа.

Гэбэшье «РСФСР-тэ байгаали хамгаалха тухай хуули» аймагта үшөөл хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэнэ гэжэ аймагай Советэй сесси тэмдэглэбэ.

Хэлсэгдэhэн асуудалаараа сесси дэлгэрэнгы шиидхэбэри абаба.

И. ПОЛХОНОВ,
Түнхэнэй аймсоведэй гүйсэдкомой секретарь.

ЗАХААМИНАЙ АЙМАГТА

САД НЭЭГДЭБЭ

Аймагай Михайловка тосхондо хүүгэдэй саад баригдажа, hарын эхээр ашаглалгада оруулагдаба. Эндэ hаалишад, малшадай 50 үхибүүд хүмүүжүүлэгдэнэ. Түрэлхидынь хойшоо таталзагүйгөөр ажалдаа ябаха аргатай болоо. Саадые даагша Светлана Тугутова үхибүүдэй харууhа hайнаар эмхидхээ.

АЙМАГ СООГОО ЭРХИМЛЭЭ

Хамниин совхозой малшан А. Б. Цыренов зунай хаhада хашараг, бяруунуудые hайнаар харууhалаа. Тэрэ даажа байhан малайнгаа тус бүриин шэгнүүрые сүүдхэдэ дунда зэргээр 1000 граммаар нэмээжэ даабарина, 1372 граммда хүргэhэн байна. Тиин социалис мурысеонэй дүнгүүдээр аймаг соогоо түрүү hуури эзэлээ.

Мүнөө үедэ залуу малшан Андрей Цыренов Саhата гэжэ газарта Д. Баировтай үхэрнүүдые харууhалжа байна.

С. БУДАЕВА.

МОСКВА. «Большевик» гэжэ бисквидэй фабрикын коллектив партиин XXV съездын хүндэлэлдэ социалис мурысеондэ оролсоод, жэлэй түсэбhөө гадуур 450 мянган түхэригэй 400 тонно кондитерскэ зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаха гэhэн уялга абаа. Түсэбhөө гадуур продукциингаа 50 тонно зүйлые гүрэнэй Шанарай тэмдэгтэ хүргэхэ гэжэ коллектив шиидэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: социалис мурысеонэй түрүүшүүл, арадай хинагшад, комсомолой цехэй комитедэй секретарь Тамара Зубкова, Надежда Светлакова (баруун гарhаа) печениин шанар шалгажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ЭДЭБХИТЭДЭЙ hУРАЛСАЛ

...вай ниислэл хо... промышленна предприятинуудай, эмхи ...нуудай, спортивна бүлгэмүүдэй болон союзай эдэбхитэд ...жа, hуралсалай ээлжээтэ семинар үнгэргэбэ. Тиин ... облпрофсоведэй ...ариадай табиhан ...өөр хараалагда... ...мэнүүдтэй танил... туhатайшье, hо...олтойшье юумэ ...э абаа гээд тэм...хэ хэрэгтэй. Иимэ ...ар hарадаа нэгэ дахин үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

Нэн түрүүн КПСС-эй обкомой лектор Ю. П. Болдонов «КПСС-эй XXIV съезд дээрэ абтаhан эб найрамдалай программые бэелүүлхэ талаар партиин ЦК-гай ябуулжа байhан гадаадын политическэ ажал ябуулга тухай» лекци уншажа, дэлхэй дээрэхи аюулгүй байдалые саашадань бэхижүүлхэ, арадуудай, гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаа холбооё улам үргэдхэхэ талаар манай Коммунис партиин, Совет правительствын бэелүүлжэ байhан ашатай туhатай ажал ябуулга тухай онсо тогтобо.

Улаан-Үдын авиационно заводой профсоюзай завкомой түрүүлэгшын орлогшо Г. А. Яковлева профсоюзай эдэбхитэдые hургаха, хубаарилан табиха талаар юу хэжэ байhан тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ. Тиихэдээ энэ хэрэг эрхилхэдэ хэрэглэдэг онол арганууд тухайгаа гол түлэб хэлэhэн байна.

Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводой техническэ hуралсалай таhагые даагша Ф. П. Бурдуковскиин хэhэн элидхэлые сугларагшад ехэ hонирхожо шагнаба. «hурган хүмүүжүүлгын хэрэгые саашадань хүгжөөхэ талаар профсоюзай завкомой ябуулдаг худэлмэри тухай» тодорхой жэшээнүүд дээрэ үндэhэлэн хөөрэхэдэнь, алишье талаhаа туhатай байгаа гээд семинарта хабаадагшад нэгэн дуугаар мэдүүлээ.

Семинарай худэлмэриин hүүлдэ облпрофсоведэй секретарь Д. Ц. Ринчино профсоюзай эдэбхитэдэй ойрын сагта шиидхэхэ зорилгонууд тухай хөөрэhэн байна.

Ц. ЦЫБИКОВ,
хүдөө ажахын болон бэлэдхэлэй худэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой секретарь.

...үедэ тэдэнэй экономи... болон соёл культурын ...тада хабаадалга ... мэдээнүүдые суглуу... Эвенүүдэй эртэ урда ... хойшо эрхилдэг оро ...рилэгшэ гэhэн мэргэ... гадна, мүнөө меха...тор, овощ ургуулагша ... шэнэ мэргэжэлнүүд болоо.

...педициин дүнгүүдээр ...нарай училищинуудта ...лагдажа, Ленинградай ...эдтэй хамта эвен хэлэ... учебник зохёогдохо юм.

М. ЖИЛИН,
ТАСС-ай корр.

...мчатка.

ОРЫН hҮРЭГ ОЛОШОРНО

...дай совхозуудта үбэл... оронуудай тоо бүридхэг... дүүрэбэ.

Бүхы дээрээ 380 мянган толгой — нёдондоной ноябриинхиhаа нилээд олон оро бүридхэлдэ абтаа. Тэдэнэй үүлтэр мүн hайжаруулагдаа. Эхэ оронуудайнь тоо зургаа мянгаадаар олошорhон байна. Зарим ажахынуудта hүрэгэйнь хахад эмэ оронууд болоно. Энэнь hүрэгые саашадань бүри олошоруулха арга олгоно.

hүүлэй үедэ хизаарай совхозууд оро шахан таргалуулха арга хэрэглэнэ. Энэнь тэдэнэй тамир тэнхээ, шэгнүүр дээшэлүүлнэ. Яхад орондо оро шахан таргалуулха аргые РСФСР-эй оро үсхэбэрилдэг область, хизаарнууд халан абана.

Якутск.

Д. БУБЯКИН,
ТАСС-ай корр.

ХЭМЭЛ БОРООГОЙ ОГОРОДУУД

Примориин хизаарай «Червоная заря» колхоздо мелиораторнууд овощ ургуулхада хэрэглэгдэхэ уhалууриин түхеэрэлгэ бэлдэжэ үгэбэ. Бүлүүрэй станци, сорго, сүршэдэг түхеэрэлгэнүүдэй уhа абаха сөөрэмүүд эндэ бэлдэгдээ.

Энэ табан жэлдэ Примориин газар дайдада мелиораци хэрэглэлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдана. Овощ, хартаабха ургуулгые хүгжөөхэ зорилготойгоор тусхай отрядууд арбан ехэ түхеэрэлгэ бэлдэжэ байнхай. Ойрын табан жэл соо хизаарта найдамтай ургаса үгэдэг хүдөө ажахын шэнэ бааза байгуулагдаха юм.

Примориин хизаар,
Спасск-Дальний.

И. ПАЛАТОВ,
ТАСС-ай корр.

АМАРАЙ УhАН СЭБЭРЛЭГДЭХЭ

Амарай гол мүрэнэй пароходстводо оршон тойронхи байгаалине хамгаалха ерэхэ табан жэлэй түсэб зохёогдобо. Муухай бохирдоhон уhые мүрэн руу оруулхагүйн тула тусхай түхеэрэлгэнүүд тодхогдохоор хараалагдана. Дүрбэн томо портдо баржа — «амбаарнууд» баригданхай. Энэ баржанууд нефтиин продуктнуудаар бузарлагдаhан уhые сэбэрлээд, дахинаа мүрэн руу урадхуулдаг. Гансал энэ жэлэй навигациин турша соо Амар мүрэнэй 15 мянган тонно уhан сэбэрлэгдээ.

Олон суднанууд дээрэ хуурай бог шорой суглуулха контейнернүүд бии юм. Энэ бог шорой hүүлээрнь тусхай причалнуудта тушаагдадаг. Мазудаар дулаасуулагдадаг камбузууд Амар мүрэниие бузарлуулдаг hэн. Суднануудай кухнинуудта газай ба электроплитанууд мүнөө табигдаа.

Гансал ехэ бэшэ, мүн багахан судна, тамардаг кранууда бузарлагдаhан уhа сэбэрлэхэ түхеэрэлгэнүүд ойрын жэлнүүдтэ тодхогдохоор хараалагдана. Айн замда гараhан суднануудай бузарлаhан уhые сэбэрлэхэ теплоход ерэхэ жэлэй навигацида худэлхэ юм.

Хабаровска хизаар.
Сретенск — Николаевск-на-Амуре.

А. ТРОШИН,
ТАСС-ай корр.

МАШИНА БҮТЭЭГШЭД ДУРАДХАНА

Рязаниин мэргэжэлтэдэй зохёоhон хартаабха hуулгадаг СКМ-3 түхэлэй түхеэрэлгые Алас-Дурнада туршажа үзөөд, олоор бүтээн гаргахые дурадхаба. Тэрэ машина час соо гурбан гектарта тарилга хэнэ.

«СН-4Б-1» түхэлэй машинада орходоо, шэнэ түхеэрэлгэ үлүү hайн, үргэн зурудта hайн шанартайгаар тарилга хэнэ.

Алас-Дурнын машина туршалгын станциин полигонууд дээрэ энэ жэлдэ совет конструкторнуудай бүтээhэн 40 машина туршагдаhан байна. Ростов-на-Дону, Рязань, Кировоград, Биробиджан болон хүдөө ажахын машина бүтээлгын бусад түбүүдhээ ерэhэн шэнэ техникые Алас-Дурнын газарай хүрьhэнэй, сагай уларилай эрхэ байдалда хэрэглэхэ аргые туршаhан байна. Эрхим машинанууд үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэхээр дурадхагдадаг.

Примориин хизаар,
Струговка тосхон.

А. ГУЛЯНСКИЙ,
ТАСС-ай корр.

ЗАЛУУШУУЛДА — ЭРДЭМ

Совет Гаваньда аха классуудай hурагшадта «Хуули, эрхэ шудалагшад» гэhэн клуб байгуулагдаба. Түрүүшын хэшээл дээрэ аман угын журнал үнгэргэгдэбэ. Клубай гэшүүд милициин худэлмэри тухай олон hонин юумэ ойлгожо абаа, эрхын асуудалаар залуушуулда зорюулагдаhан шэнэ номуудтай танилсаа. Юристнүүдтэй, милициин худэлмэрилэгшэдтэй уулзалганууд, хөөрэлдөөнүүд, викторинанууд түсэбөөр хараалагдана.

«Залуушуулда — эрхэ шудалуулха тухай» гэhэн кинофестиваль «Авангард» кинотеатрта үнгэргэгдөө. Киногой урда тээ эдиршүүл юридическэ темэнүүдээр хөөрэлдөөнүүдые шагнана.

Хабаровска хизаар.
Совет Гавань.

В. РАЗИН,
ТАСС-ай корр.

ДЕКАБРИСТНУУДТА ЗОРЮУЛАГДАНА

Декабристнуудай ажал ябуулгатай, ажабайдалтай холбоотой гайхамшаг газар гэжэ Хяагтые тоолодог юм. Хяагтада А. М. Лушниковайда Николай Михаил Бестужевтан хэдэн удаа ерэһэн, байһаншье. Энэ байшангынь мүнөөшье бии. Энэ байшанһаа холо бэшэ баригдаһан церковь мүнөө дахин һэргээгдэжэ байна. Николай Бестужев энээнэй гоёолтые хэлсэһэн байна.

Академик В. А. Обручевой нэрэмжэтэ хизаар ороноо шэнжэлгын музейдэ декабристнуудай революционно ажал ябуулгадань зорюулагдаһан ехэ юумэн бии. Бестужевтанай абажа ябаһан хэрэгсэлнүүд: самовар, тэргэ, ташуур буу болон бусад бии юм. Николайн зураһан олон зурагууд эндэ бии.

1825 оной декабриин зэбсэгтэ восстаниин болоһоор 150 жэлэй ойдо бэлэдхэлтэй дашарамдуулан, музейдэ олон юумэн ороно, экспозицинь үргэдхэгдөө. «Декабристнууд Сибирьтэ» гэһэн бүлэг соо һонин литература суглуулагданхай. Эдээнииень тоолобол: Е. Петряевай «Нерчинск», М. Ю. Барановскаягай «Декабрист Н. Бестужев» гэхэ мэтын номууд эндэ бии болонхой. Декабрист Завалишинай аша Борис Иванович Еропкиной гар табилгатай ном тон һаяхан музейдэ абтаа.

Уран зурааша — скульптор Ольга Барановскаягай бүтээһэн Николай Бестужевай бюст Москваһаа асарагдаа. «Петровскиин түмэр хайлуулдаг заводые дээрэһээнь харахада», «Петровско заводой түрмын 39-дэхи камерта» гэһэн, мүн Н. Бестужевай зураһан бусад зурагуудай буулгабаринуудые Москвагай уран зураашад эльгээгээ. Субадаар хэрээһэлүүлэн оёжо, бишыхан хүбүүнэй дүрые декабристын һамган Волконскаягай түрэлэй эхэнэр урлаһан байгаа. Энэ бүтээлые Москвагай түүхын музейн хүдэлмэрилэгшэ М. Ю. Барановская манда эльгээгээ.

Эдэ үдэрнүүдтэ Хяагтын музейдэ хүн зон таһарнагүй. Декабристнуудай ажал ябуулгаар туристнууд һонирхоно. Эндэ 30 жэлдэ хүдэлжэ байһан Г. Обухова ехэ һониноор экскурси үнгэргэнэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Н. Бестужевай дүрэ (бюст), М. Бестужевай дархалһан тэргэ, музейн үнинэй хүдэлмэрилэгшэ Г. Обухова.

А. СУРМАЧ.

ШАТАР

ДЭЛХЭЙН ЧЕМПИОНКОДО ГРОССМЕЙСТЕРЭЙ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОГДОБО

Элитэ ехэ совет шатаршан Нона Гаприндашвилида эхэнэрнүүдэй дунда национальна гроссмейстерэй нэрэ зэргэ түүхэдэ түрүүлэн олгогдобо. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Физическэ культура ба спортын комитет энэ нэрэ зэргэ ноябрь һарада бии болгоо һэн. Нона Гаприндашвилида энэ үндэр дээдын нэрэ зэргэ олгохо тухай захиралтада комитедэй түрүүлэгшэ С. Павлов гар табяа. Шатараар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ нютагайнгаа басаган Нана Александриятай уулзахадаа шүүжэ, Нона табадахяа дэлхэйн чемпион болобо.

Дүримэй үндэһөөр, дэлхэйн түрүү һуури эзэлһэн гү, али дэлхэйн чемпионкотой наадаха эрхэдэ зургаан жэл соо хоёр удаа хүртэһэн гү, али энэ үе соо гурба дахин ороной чемпион болоһон гү, али дэлхэйн чемпионкотой наадаха эрхэдэ нэгэ удаа хүртөөд, СССР-эй хоёр дахин чемпион болоһон эхэнэр шатаршад СССР-эй гроссмейстер боложо шадаха.

Эхэнэрнүүдтэ зорюулжа, уласхоорондын гроссмейстер гэһэн нэрэ зэргэ бии болгохые ФИДЭ-гэй Центральна Комитет энэ жэлдэ дурадхаһан юм. ФИДЭ-гэй 1976 оной конгресс дээрэ тэрэ баталагдаха байна.

(ТАСС).

ШТАНГА

ТОПОРОВ КУБОГТА ХҮРТЭБЭ

Эрэшүүлэй дунда хүндэ атлетикээр хубидаа Улаан-Үдэ хотын кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн «Теплоприбор» заводой спортын зал соо болобо.

Гол түлэб Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын ба авиационно заводуудай штангистнууд энэ мүрысөөндэ хабаадаһан байна.

60 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэ ЛВРЗ-гэй түлөөлэгшэ спортын мастерта кандидат Александр Топоров бултанһаа һураггүй булюу байжа, нэгэдэхи һуури эзэлбэ — 210 килограмм (90+120).

Удаадахи шэгнүүртэн сооһоо авиационно заводой спортсмен, 1 разрядтай А. Шишкин эрхимлээ. Тэрэ 90 килограмм гэнтэ үргэһэн, 130 килограмм түлхин үргэһэн байха юм.

75—80 килограмм бэетэйшүүлэй дундаһаа ЛВРЗ-гэй штангистнууд А. Андреев, В. Пикин гэгшэдтэй зэргэсэхэ хүнүүд олдобогүй. Эндэ хоёрдохи разрядтай В. Пикин яһала һайн дүн харуулаа — 255 килограмм (115+140).

Хүндэшэг ба хоёрдохи хүндэ шэгнүүрнүүдтэ спортын мастерта кандидадууд Александр Поломошин («Забайкалец»), ЛВРЗ-гэй жолоошон А. Скосырский гэгшэд илабашье, хангалтагүй дүнгүүдые туйлаа гэхээр.

Тусхай таблицаар очконуудые тоолон гаргахада, спортын мастерта кандидат А. Топоров (ЛВРЗ) илажа, Улаан-Үдэ хотын 1975 оной кубогаар шагнагдаба.

Зүүн Сибириин технологическа институдай студент А. Панарин «Локомотивай» тренер А. Иванниковай хүтэлбэри доро 9 һара соо бэлэдхэл хэжэ байнхай. Тиин түрүүшын амжалта туйлаба. Тэрэ түлхин үргэхэдөө, 140 килограмм дүн харуулжа, эдиршүүл сооһоо хүндэшэг шэгнүүртэнэй дунда республикынгаа үнинэй рекорд шэнэлээ. А. Панарин дурасхаалта шанда хүртэһэн байна.

Физкультура ба спортын Улаан-Үдэ хотын комитедэй I шатын дипломуудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр илагшад шагнагдаа.

Гансал эдиршүүлэй дунда бэшэ, харин эрэшүүлэй дундашье хүндэ атлетикэ һулаар хүгжөөгдэнэ гэжэ мүрысөөнэй дүнгүүдһээ элирнэ. Тон үсөөн хүн спортын энэ зүйлөөр һонирхоно. Спортын олохон бүлгэмүүд, тэрэ тоодо «Буревестник», «Труд», «Спартак», «Трудовые резервы» ба бусад бүлгэмүүд хүндэ атлетикэдэ хайша хэрэгээр хандана.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

СПОРТ

ТОБШОХОНООР

ШАТАР. Спортын энэ зүйлөөр СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө 43-дахи мүрысөөнэй нэгэдэхи турта хоёр залуу гроссмейстер Ваганян, Белявский уулзаһан байгаа. Нааданай эхинһээ хойшо хюлгэ дээрэ шанга тэмсэл болобо. Хараар наадаһан Белявский бэрсынгээ таладахи байдалые һуларуулхадаа, буруу юумэ хээ гэжэ һанахаар. Тиихэдэнь Ваганян бодонуудаараа шанга добтолго хэжэ, нүгөөдынгөө тала руу ороод, 39-дэхи ябадалдаа илаһан байна.

Клован Дворецкитэй наадахадаа, хүшэр байдалда орожо, 30-дахи ябадалдаа шүүгдэбэ.

Полугаевский Дорошкевичые илаа. Романишин — Таль, Бронштейн — Геллер, Петросян — Фурман гэгшэдэй партинууд хойшолуулагдаа.

Балашов — Дорфман, Гулько — Альбурт гэгшэдэй наадан үнгэргэгдөөгүй.

КОНЬКИ. Европын ба США-гай эрхим бэрхэ конькишадай уласхоорондын мүрысөөн Баруун Берлиндэхи «Вильмерсдорф» гэжэ стадион дээрэ болобо. Смоленск хотын бэрхэ конькишан Любовь Садчикова 500 ба 1000 метртэ, мүн дүтын зайда урилдалгын тоосоогоор тэгшэ газарай елүүр дээрэ СССР-эй гурбан рекорд тогтообо. Садчикова мүрысөөнэй түрүүшын ба хоёрдохи үдэрнүүдтэ 500 метртэ илаһан байна. Хоёрдохи үдэр һалхигүй дулаахан байгаа. Тиихэдэнь тэрэ энэ зайе 42,71 секунда соо гаталба. Дэлхэйн чемпионка американка Шила Янга холо гээгдээ — 43,17 секунда. Москвагай конькишан Вера Краснова гурбадахи һуури эзэлбэ.

Садчикова 1000 метрэй зайе 1,28,91 минута саг харуулжа, хоёрдохи һуури эзэлээ. ГДР-эй Т. Дикс энэ зайе 1.28,40 минута соо гаталһан байна. Москвагай түлөөлэгшэ Людмила Титова гурбадахи һууринда гараба. Дүн хамта Садчикова 175,565 очко абаа. Ш. Янга түрүү һуури эзэлһэн байна — 175,225 очко.

Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр дэлхэйн рекордсмен, Ленинградай түлөөлэгшэ Евгений Куликов 500 метрые 38,90 секунда соо гаталжа, энэ елүүрэй рекорд тогтооһон байна. Американец Питер Мюллер 1000 метрэй зайе 1.19,62 минута соо гаталжа, түрүү һуури эзэлбэ.

Дүрбэн зайда болоһон мүрысөөнэй дүнгүүдээр П. Мюллер илаа — 158,895 очко. Е. Куликов, А. Сафронов, В. Муратов гэгшэд удаадахи һууринуудта гараһан байна.

ШТАНГА. Германиин Демократическа Республикын хоёрдохи хүндэ шэгнүүрэй штангист Герд Бонк Карл-Маркс-Штадта болоһон мүрысөөндэ хабаадахадаа, 246,5 килограмм шэгнүүрэй штанга үргэжэ, дэлхэйн шэнэ рекорд тогтообо. Энэнь совет атлет Василий Алексеевэй туйлалтаһаа хахад килограммаар үлүү болоно.

Дэлхэйн шэнэ рекордсмен Герд Бонк 24 наһатай юм. Тэрэ Карл-Маркс-Штадт хотодо ажаһуудаг, автослесарь мэргэжэлтэй. «Висмут» гэжэ фирмэдэ ажалладаг.

(ТАСС).

Хилын саанаһаа

радио • телефон • телеграф

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневые Фредерико Жолио-Кюрин нэрэмжэтэ «Эб найрамдалай алтан медаляар» шагнаһан тухайда гадаадын хэблэл толилжо үргэлжэлһөөр. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй үндэр дээдын шагнал хадаа уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулха хэрэгтэ, эб найрамдал ба аюулгүй байдал хангалгада элитэ ехэ амжалтануудые туйлалгада ехэ хубитаяа оруулһан Л. И. Брежневые эб найрамдалда дуратай бүхы хүнүүдэй үндэреор тэмдэглэжэ байһанай гэршэ болоно гээд газетэнүүд бэшэнэ.

КПЧ-гэй Генеральна секретарь, ЧССР-эй Президент Г. Гусак түрүүтэй ЧССР-эй партийно-правительственна делегациин хани ёһоной албанай хэрэгээр СССР-тэ ерэлгын дүнгүүдые, Г. Гусагай Советскэ Союзай телевиденеэр хэлэһэн үгые, Прагада ерэмсэхэрээ тэрэнэй хэһэн мэдүүлгые социалис оронуудай газетэнүүд толилжо үргэлжэлһөөр.

«Совет-чехословак хөөрэлдөөнүүдэй үеэр Советскэ Союз ба Чехословаки уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулхын тула өөһэдһөөнь дулдыдаһан бүхы юумэ хэхэ, социалис экономическа харилсаае эдэбхитэйгээр хүгжөөхэ хүсэлэнтэй байһанаа үшөө дахин мэдүүлбэ», — гэжэ КПЧ-гэй ЦК-гай орган «Руде право» газетэ мэдээсэнэ.

Энэ жэлэй түсэбтэ даабаринуудые, социалис уялганууды, түсэбтэ табан жэлэй программые дүүргэхэ талаар промышленностиин ба хүдөө ажахын ажалшадай туйлаһан амжалтануудай тухай хөөрэһэн олон тоото мэдээсэлнүүдые Монголой «Үнэн» газетэ «Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэлдэ» гэһэн ниитэ гаршаг доро толилбо. Үйлэдбэриин олон коллективүүд социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, табан жэлэйнгээ даабарине болзорһоонь урид дүүргээ гээд газетэ бэшэнэ.

Португалидахи байдалда гадаадын хэблэл ехэ анхараа хандуулна. Һүүлэй үедэ тохёолдоһон политическэ ба сэрэгэй байдал улам хүндэржэ байна гээд Франциин «Юманите» газетэ бэшэнэ. Политическэ ба сэрэгэй хүсэнүүдэй шэнэ тэнсүүри элеэр харагдана. Демократическа эрхэ сүлөө ба революционно туйлалтануудые сахин хамгаалхын тула бултадаа нэгэдэхэ зэргэтэй.

Бүхы гүрэнүүдтэ химическэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые хорихо, бүхы зүйлэй иимэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдэй нөөсэнүүдые үгы хэхэ тухай хэлсээ дары түргөөр баталха шухала гээд ООН-ой Генеральна Ассамблейн нэгэдэхи комитедтэ тэмдэглэгдээ гэжэ газетэнүүд мэдээсэнэ.

(ТАСС).

ПРАГА

БАТА ХАНИ БАРИСААНАЙ ҺҮЛДЭ ТЭМДЭГ

ТАСС

Нүхэр Л. И. Брежнев болон бусад совет хүтэлбэрилэгшэдэй ЧССР-эй партийно-правительственна делегацине хани халуунаар угталга, Москвада, Минскдэ, Ленинградта болоһон уулзалганууд, хөөрэлдөөнүүд агуу ехэ социалис гүрэнэй ажалшадай чехословак арадта аха дүү ёһоор хандадаг байлтын гэршэ тэмдэг боложо үнгэрбэ гээд «Руде право» газетэ түрүү бэшэг соогоо тэмдэглэнэ.

Москвада болоһон хөөрэлдөөнүүд Чехословакиин ба Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэдэй аха дүү хоёр партиин ба ёроной хоорондохи харилсаае саашадань хүгжөөхэ гол асуудалнуудаар, уласхоорондын байдалай болон дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй гол шухала асуудалнуудаар нэгэн адли һанал бодолтой байһыень Москвада болоһон хөөрэлдөөнүүд баталба.

НЬЮ-ЙОРК

ООН-ой АЮУЛГҮЙН СОВЕДТЭ

ТАСС

Сириин ба Израилиин зэбсэгтэ хүсэнүүдые хоёр тээшэнь һалгаан тараахын хойноһоо адаглан хинадаг ООН-ой хүсэнүүд тухай Генеральна секретарь К. Вальдхаймай хэһэн элидхэлые ООН-ой Аюулгүйн Совет хаража үзөөд, эдэнэй эрхэ түлөөлэлгые үшөө зургаан һараар үргэдхэн һунааба.

Аюулгүйн Совет тогтоол баталан абаба. Дэлхэйн энэ районой шахардуу шанга байдалаар һанаата боложо байһанаа энээн соогоо мэдүүлнэ. ООН-ой зохихо бүхы тогтоолнуудые хараада абан, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые, тэрэ тоодо Палестинын асуудалые зүбшэн хэлсэхын тула Аюулгүйн Совет 1976 оной январиин 12-то дахинаа сугларха юм гээд тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ. Хитадай делегаци дуугаа үгэлгэдэ хабаадаагүй.

Соведэй олонхи гэшүүдэй зүбшөөлөөр Палестиные сулөөлхэ эмхиин (ООП) түлөөлэгшэд ээлжээтэ заседанида уригдаха байна гээд Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэ, СССР-эй түлөөлэгшэ Я. А. Малик мэдээсэбэ.

Энэнь үндэһэн эрхэнүүдээ өөһэдөө тодорхойлхын түлөө, Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн тэмсэдэг Палестинын араб арадай үнэн зүб тэмсэлые уласхоорондын эмхиин улам үргэнөөр дэмжэдэг боложо байһые элирхэйлнэ.

АДЕН

В. И. Ленинэй музей нээгдэбэ

ТАСС

В. И. Ленинэй ажабайдал ба ажал ябуулга тухай хөөрэһэн музей-выставкэ эндэ баярай оршон байдалда нээгдэбэ.

Нэгэдэмэл политическэ эмхиин — Национальна фронтын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Абдалла Бадиб музей нээлгын баяр ёһолол дээрэ үгэ хэлэхэдээ, В. И. Ленинэй музей-выставкэ демократическа Йемендэ айхабтар ехэ удха шанартай байна гэжэ тэмдэглээ.

В. И. Ленинэй һургаалнуудта үнэн сэхэ совет арад Урда Йеменэй арад зоной, түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэнэй хани нүхэдынь ходо байха гэжэ этигэн найдажа байһанаа А. Бадиб түгэсхэлдөө хэлэбэ.

НЬЮ-ЙОРК

ШЭНЭ ТҮХЭЛЭЙ КОЛОНИАЛИЗМЫН ХОРОТО ЯБУУЛГАНУУДЫЕ БУРУУШААНА

ТАСС

Империализмын ба шэнэ түхэлэй колониализмын хүсэнүүдэй Анголо худар эзэрхэг түримхэй, булимтархы добтолго хэжэ байһыень элдэб үндэһэ яһатанай уласхоорондын нэгэдэл эрид буруушаан, Африка түбидэ һаяхан мүндэлһэн энэ гүрэнэй бэеэ даагһан байдалда хоро хүргэхые һэдэһэн гадаадын ба дотоодын хархис этэгээдүүдэй харата муухай ябуулгануудые зайсуулан сараха эрилтэ табина.

Гвинейн делегат Ж. Мартен Сиссе ООН-ой Генеральна Ассамблейн пленарна заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Анголодо эсэргүүгээр Урда Африкын Республикын гарһан эзэрхэг түримхэй үйлэ хэрэгүүдые эрид буруушааха гээшэ Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин гол зорилго болоно гэжэ тэмдэглээ.

Конгын Арадай Республикын түлөөлэгшэ Н. Монджо, НДРЙ-гэй түлөөлэгшэ М. Эль-Бейхи заседани дээрэ үгэнүүдые хэлэхэдээ, сүлөөрэлгынгөө тэмсэлдэ Анголын арадай түүхэтэ туйлалтануудые үгы хэхээр империалис ба хархис хүсэнүүд оролдоно гэжэ мэдүүлбэ. Эдэ бүгэдые зайсуулан сараха гээшэ бүхы дэлхэйн түрүү үзэлтэй хүнүүдэй гол зорилго болоно.

ПАРИЖ

МҮНӨӨ ҮЕЫН ГОЛ ШУХАЛА ЗОРИЛГО

ТАСС

Зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хураaха асуудалнуудаар Европын симпозиум эндэ нээгдэбэ. Эсэргүүсэлтын тэмсэлшэдэй федерациин, Дайнай ветерануудай бүхэдэлхэйн федерациин, пленд эороһон сэрэгшэдэй уласхоорондын конфедерациин, Дайнай ветерануудай Европын конфедерациин үүсхэлээр тэрэ үнгэргэгдэжэ байна. Эб найрамдалай бүхэдэлхэйн Совет, Журналистнуудай уласхоорондын эмхи адаглагшад боложо, тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана.

Комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Ф. Ф. Кузнецов түрүүтэй Дайнай ветерануудай совет комитедэй делегаци симпозиумой хүдэлмэридэ хабаадажа байна.

Мүнөө үеын уласхоорондын гол шухала асуудалнуудые — зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хураaха гол шухала асуудалнуудые симпозиумдо хабаадагшад гурбан үдэр соо зүбшэн хэлсэхэ юм.

БЕЙРУТ

ЛИВАНДАХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Ливанай ниислэл хотодо буудалдаа зогсоохо тухай хэлсээн хэдэн үдэр соо бэелүүлэгдэжэ байна. Ноябриин 28-да Бейрудтэ аалин намдуу байдал оршоо.

Ниислэл хотодо политическэ байдал хэмдээ орожо байна. Премьер-министр Р. Караме Ливанай парламентын гэшүүдэй, делегацитай түрүү үзэлтэй болон Палестинын эмхинүүдэй түлөөлэгшэдтэй уулзажа хөөрэлдэһэн байна.

Зэбсэгтэ хёмороо зүришэлдөөнүүдые болюулхын тула бүхы хүсэлэл оролдолго гаргахадань, дэмжэн туһалха хүсэлэнтэй байһанаа манай хүтэлбэри премьер-министртэ найдуулаа гээд Эсэргүүсэлтын Палестинын хүдэлөөнэй хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн Абу Айяд мэдүүлбэ.

Эсэргүүсэлтын Палестинын хүдэлөөн Ливанай бэеэ даагһан, дулдыданги бэшэ байдалые, нэгэдэлые хүндэлнэ гэжэ Абу Айяд үшөө дахин тэмдэглээ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. КПСС-эй ЦК-гай Пленум тухай информационно мэдээсэл. КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй тогтоолнууд. СССР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведэй дүрбэдэхи сесси тухай мэдээсэл. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ Н. К. Байбаковай элидхэлэй эхин. Түгэсхэлынь — **гурбадахи хуудаһанда.**

Хоёрдохи хуудаһанда. Партийна ажабайдал. «Хамтын оролдолгоор» — А. Субботиной статья. «Стандарт ба эрхэ» — А. Шабаковай статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Спортын һонин. Хилын саана.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.00 — Шэнэ һонин. 10.10 — «СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд хөөрэнэ». 10.25 — «Экран» нэгэдэлэй баримтата фильмүүд харуулагдаха (үнгэтэ). 11.00 — «Литературна уулзалганууд». Ленинскэ шангай лауреат М. Стельмах. 11.45 — «Мүнөөнэй эрдэм наука» (үнгэтэ). 12.15 — «Үхибүүдтэ — фильм». «Конькитай хүбүүн». 12.50 «Харгы замда аюулгүй ябаха». 13.20 — «Амитанда дуратайлби» — баримтата фильм (үнгэтэ). 13.30 — Забһарлалга. 13.40 — «Еһотойл хүбүүд». 14.25 — СССР-эй АН-эй гэшүүн-корреспондент В. Г. Афанасьев асуудалнуудта харюусана. 14.55 — Фигурна һолжоролго. 16,55 — «Баллада о Беринге и его друзьях». 18.30 — «Время».

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Съездһээ съезд хүрэтэр. «Табан жэл, шинии туйлалтануудl» 19.30 — Забһарлалга. 19.40 — «СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд хөөрэнэ». 19.50 — «Спортлото». 20.00 — Фигурна һолжоролго. 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — Эрдэмтэ В. Г. Афанасьев асуудалнуудта харюусана. 21.45 — «Баллада о Беринге и его друзьях». 23.20 — Забһарлалга. 23.30 — «Дуун-75». Кишинёвһоо дамжуулагдаха (үнгэтэ). 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.00 — «Мүнөөнэй эрдэм наука».

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Түүхэдэ хэгдэһэн алхам» 19.40 — Телевизионно һонин. 20.00 — Үхибүүдтэ — «Хонхо» — тележурнал (буряадаар). 20.20 — «Альтаир» — ахалагша классай һурагшанарай клуб. 20.50 — «Техникын һонин».

САҺАН УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республикадамнай бүрхэгшэг байха. Байгалай эрьеэр, хойто аймагуудаар саһан орохо. Баруун хойноһоо секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Байгал шадар 9—14, бусад газарнуудта 14—19, Улаан-Үдэдэ һүниндөө 27—29, үдэртөө 14—16 градус дулаан болохо.

УНШАГТЫ, һонирхохол байхат

ШЭБХЫЕ ГЭРЭЛЭЭР СЭБЭРЛЭНЭ

Наг шэбхые түргэнөөр нэгшээжэ, элдэб хорото микрофлоро, гельминтнүүдыень үгы хэхэ гээшэ мүнөө тон шухала асуудал болонхой. Энээн тухай эрдэмтэд үнинһөө хойшо бодомжолдог юм. Ветеринарно-ариг сэбэрые сахилгын бүхэсоюзна научно-шэнжэлгын институдай, мүн Скрябинай нэрэмжэтэ гельминтологиин институдай туршалга хэжэ үзэһэнэй ёһоор, малай шэбхые радиациин гэрэлээр шаруулжа, дезинфекцилхэ арга таарамжатай гэжэ тоологдоно. Мүнөө хүдөө ажахые оньһожоруулгын болон электрижүүлгын түбэй научна-шэнжэлгын институтда шэбхые гэрэл туяагаар сэбэрлэн, хорото зүйлнүүдыень үгы хэхэ тусхай гамма-түхеэрэлгэ нарижуулагдан, туршагдажа байна.

ХИМИИН ХОРОНОЙ ОРОНДО — БОБЫ УРГАМАЛ

Өөрынгөө саад соо жэмэс, овощ ургуулхадаа, элдэб хорото — хорхой шумуул үгы хэхын тула химиин зүйлөөр хэрэглэдэһэн хоро сасанхаар, харин тэндээ огородой бобы ургамал тариһан дээрэ гэжэ Минск хотодо ажаһуудаг агроном Я. С. Раро гэгшэ тоолоно. Таримал ургамалай набша нэмаа, үрэ жэмэсыень эдижэ гэмтээдэг элдэб үтэн, сохо хорхойнууд бобы ургамал тариһан газарһаа сааша арилшадаг, үтэеэ хаядаггүй байха юм. Я. С. Раро гэгшэ бобы холо холо таридаг, тиихэдэнь тэрэнь бусад таримал ургамалнуудта һаалта хэнэгүй бшуу.

ХҮРЬҺЭ ХУШАХА ПЛЁНКО

Үрэ жэмэстэ модонуудай үндэһэнэй дээгүүрхи шоройе хушаха тусхай хара полиэтиленово плёнко манай промышленность бүтээн гаргадаг болонхой. Юрын полиэтиленово плёнкодо галай хара торгог нэмэхэдэнь, тэрэнь хахарсагүй бүхэ боложо үгэнэ. Тиимэһээ плёнко 4—5 жэлдэ хэрэглэгдэжэ болоно. Хара үнгэтэй плёнкоор таримал жэмэстэ модоной узууртахи хүрьһые хушахада, тэндэхи шоройн наранда һайн дулаасаха, шииг нойтоныинь һайса баригдаха, мүн тэндэ ургаһан буртаг үбһэнииень наршыжа муудаха, хатаха байна. Энэ плёнкоор ургамалай дорохи шоройе хушахада үрэ жэмэстэ модонуудай, виноградай ургаса дээшэлдэг, шэбхэ, торфоор хушаһанда орхоодоо гаргаша багатай байдаг юм.

СИЛОСЭЙ ШЭНГЫЕ ТУНААНА

Англида жэл бүри 4,5 миллион тонно силос дарагдадаг. Тооложо үзэхэдэнь, тэрэ силостэнь 810 миллион литр шэнгэн зүйл бии болодог байба. Тэрэ шэнгэн зүйл нүхэ, траншей, силос хадагалдаг түхеэрэлгын ханын забһараар гоожон гаража, тойронхи газар, уһые бузарлана. Энэнь гахайн фермэнүүдһээ гарадаг элдэб муухай үлэгдэлһөөшье доро байдаг юм.

Силосэй шэнгэн зүйлэй газарта шэнгэжэ, газар дорохи уһа, тэрээһээ уламжилан, хүнэй эдихэ уһа муухай болгохогүйн тула хэмжээ абахаар эрдэмтэд бэдэрэлгэ хэжэ байна. Тэдэнэр силос дараха нүхэ, траншейн оёорто ханазаб малтаад, шэнгэн зүйлыень тэрээгээр урадхуулжа, үдхэнииенъ тунаагаад, саашань тусхай хуоаг соо суглуулна. Тэндэһээ тэрэние түрүүн избёостой холёод, гашуунь багаболгожо, һүүлдэнь бүлүүрээр дамжуулан, тараалан үтэжүүлхээр тараадаг. Тиихэдээ силосэй шэнгэн зүйл миил дэмы газар руу гоожожо, уһа бузарлаад лэ һаланагүй, харин хүрьһэндэ үрэжэл үгэхэ үтэгжүүлгэ болоно бшуу.

(«Сельская новь» журналһаа абтаба).

МОНГОЛ ОРОНОЙ ЭЛДЭБ ҺОНИН

ВАНСЭМБЭРҮҮ гэжэ сэсэг бүри эртэ урдын сагһаа ардай медицинэдэ хэрэглэгдэжэ, эмнэлгын ургамал гэжэ тоологдожо байһан. Тэрэние сэжэ, үушхинай болон мүн ондоошье үбшэние эмнэлгэдэ хэрэглэдэг юм. Тэрэ сэсэг мүнөө тон хомор, дайралдадаг, хүнэй ябахада тон хүшэр газарнуудта ургадаг байна. Вансэмбэрүү сэсэг Баян-Хонгор аймагай Ехэ-Богдо, Байдараг, Сагаан-Асга гэдэг газарнуудаар ургана.

(«Монголия» журналһаа).

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35.
Телефоны: редактора — 2-54-54, приёмная — 2-54-..., зам. редактора — 2-68-..., зам. редактора — 2-62-..., отв. секретаря — 2-50-..., секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, пропаганды и агитации — 2-58-..., промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-67-81, информации — 2-34-05, общественная приёмная — 2-56-62, наш... бюро — 2-57-63, корреспондентская — 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.